

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE
PEDAGÓGIAI FOLYÓIRATA
VIII. évfolyam 2. szám

FIGYELJ RÁM!

A TARTALOMBÓL

GOMBOCSKA SZAKKÖR

VÍZKIHÍVÁS

MESTERMŰ

**KOMBINATORIKAI
PROBLÉMÁK**

**A FESZTY-KÖRKÉP
ESZTÉTIKÁJA**

MOZGÁSFEJLŐDÉS

HALLGATÓK AZ ÓVODÁBAN

Szerzőink:

BERTÁNÉ HARGITAI MARGARÉTA

Szent József Iskolaközpont, tanár

FADGYAS ÉVA

Komlói Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda, munkaközösség-vezető

FODOR MIHÁLYNÉ

Szent József Iskolaközpont, intézményvezető

KOVÁCSEVICS VIKTÓRIA

Komlói Kodály Zoltán Énekzenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Szent Bernadett Tagóvodája, német nemzetiségi óvónő

MOLNÁR ÉRIK

Szent József Iskolaközpont, hitoktató, Szekszárdi Plébánia, káplán

ORMÁNDLAKY DALMA

Komlói Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda, intézményvezető

SCHALPHA ANETT

Komlói Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Szent Bernadett Tagóvodája, tagintézmény-vezető

SZEGEDI DEZSŐ

Szent József Iskolaközpont, tanár

Tartalom:

HIT-ÉLET	5
AZ ISKOLARÁDIÓ A HITMÉLYÍTÉS ESZKÖZE	6
TUDÁS-MŰHELY	7
NÉMET NEMZETISÉGI PROJEKTEK	8
JÁTSZADOZZUNK PÜSPÖKÖKKEL!	19
MIÉRT SZÉP?	24
A MOZGÁSFEJLŐDÉS KÖRNYEZETI FELTÉTELEI KISGYERMEKKORBAN	29
EMBER-KÉP	36
A MAI KOR FONÓJA	37
EGY ISKOLAI EGÉSZSÉGVÉDELMI PROGRAM ELSŐ SIKEREI	40
HALLGATÓINKRÓL SZERZETT TAPASZTALATAINK	47

Szerkesztői előszó:

Kihívások az életben.

Ez jut eszembe erről a számunkról.

Vannak kihívások, amelyeket magunknak keresünk. Létrehozunk egy új szakkört, szerkesztünk egy pedagógiai lapot, megírunk egy cikket, elmegyünk egy olyan továbbképzésre, amely lehetőleg feszegeti a határainkat, mentori feladatot vállalunk, mesterprogramot írunk, vagy dolgozunk az egészségünkért.

A kihívásokra pontosan azért van szükségünk, hogy kihívjon a komfortzónánkból. Hogy próbára tegyen. Hogy edzettebbek legyünk.

Szívünk mélyén tudjuk ezt, és ezért nem állunk ellen. Néha vágyunk is rá.

Vállaljuk, beleállunk, legyőzzük magunkat.

Mert lesz másfajta kihívás is.

Lesz olyan, amikor az élet hív ki.

Lesz olyan, hogy kelleni fog ez a mai tapasztalat.

Lesz olyan, hogy kelleni fog a hit, hogy kapunk erőt hozzá.

Lesz olyan, hogy bonyolult, nehéz kihívással kell szembenézni, amelyet se nem kértünk, se nem akartuk, mégis vállalni kell.

Amikor megmérettetünk.

Akkor, na akkor kiderül, hogy elég edzettekké váltunk-e.

Hogy elégszer vállaltuk-e.

Hogy felkészültünk-e.

Vagy csak vagyunk, és várakozunk. Hátha lesz valami.

Hit-élet

*Az iskolarádió
a hitmélyítés eszköze*

BERTÁNÉ HARGITAI MARGARÉTA

Iskolánk felújítása óta új lehetőség adódott a misszionálásra, a korábban kissé nehézkesen működő iskolarádió a szerverszobába, kedveltebb nevén a stúdióba költözött, ezáltal korábbi funkciója kibővíthetett.

A tanév eleje óta iskolarádión keresztül hallgathatjuk a reggeli imádságokat. Hétfő reggelenként rózsafüzért imádkozunk. Decemberig - a Szent József év apropóján Szent József rózsafüzért mondtunk, azóta - egy-egy tizedet a hagyományos rózsafüzérből. A nagyböjti keresztutat is így elmélkedtük végig, Dax zenéjével, a dalszövegeket az osztályokban kivetítve.

Péntek reggelenként a káplán atyák valamelyike buzdít minket, az evangéliumból kiindulva, közös imával zárva.

Pár évvel ezelőtt hittanos munkaközösségünk összeállított egy listát évfolyamokra bontva azokból az ifjúsági énekekből, melyet tanulóinkkal meg szeretne ismertetni. Arra gondoltunk, hogy ezeknek a daloknak a hallgatása szünetekben segítené azok memorizálását, hiszen a hittanórák, énekórák keretei erre kevés lehetőséget adnak.

Ebből az alapötletből nőtt ki az iskolarádió gondolata és gyakorlata. A dalok keresése, gyűjtése a tanév során folyamatos volt. Hozzáigazítottuk az évszakokhoz, az ünnepkörökhöz. Kibővültek a mai kortárs keresztény pop zenékkal, ill. német nemzetiségi iskolaként német gyerekdalokkal.

A stúdió működtetését egy diákcsapat vette kezébe. Ötödik és hatodik osztályos tanulók a megbeszélte szabályok betartása mellett remekül végzik feladatukat. Az iskola hetente 10 alkalommal vidám, zenés evangelizációnak színhelyévé válik. Szent Ambrus – maga is himnusz szerző és énekes – egyszer azt mondta az éneklésről, hogy az felszabadulttá és összeszedetté tesz, megnyugtat, és egyszerre nyújt örömet a testnek és a léleknek. A dalok szövege széleskörű lehet, nem csupán a kifejezetten éneklésre szánt szövegeket lehet eldalolni.

Öregdiákjaink mesélik, hogy a nálunk megtanult dalok életük némely szakaszában mintegy maguktól feltörnek bennük, segítenek az imádságban, Istenhez szóló szavaik megformálásában.

Célunk, hogy a mostani diákjaink is megkapják ezt az alapot, legyen arról tapasztalatuk, hogy imádkozni nem csak szavakkal, hanem dalokkal is lehet.

Judás-műhely

Német nemzetiségi projektek mesterprogram

FODOR MIHÁLYNÉ

Mesterprogramom fő célja a szekszárdi Szent József Katolikus Általános Iskola következő öt évében a projektoktatás mint módszer megismertetése, megkedveltetése, beépítése az intézményben folyó nevelési- oktatási folyamatokba a német nemzetiségi hagyományok ünnepkörei által.

További célom a német nemzetiségi hagyományok ünnepköreinek és a hozzájuk kapcsolódó keresztény értékek projekt módszerrel történő feldolgozása, mely hozzájárul az intézményben folyó német nemzetiségi nyelv és a katolikus nevelés- oktatás sikerességének növeléséhez, a tanulók érzelmi intelligenciájának, identitás tudatának mélyítéséhez, a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez a német nyelv iránt, valamint a módszer alkalmazásának megjelenése más tantárgyak tananyagrészeinek feldolgozásában.

Iskolánk katolikus, német nemzetiségi nyelvet oktató általános iskola. Nagyon fontosnak tartom, hogy tanulóink megismerjék más népek kultúráját, hagyományait, a tárgyi kultúra értékeit és azok tiszteletét.

Tapasztalatom, hogy egyre kevesebb olyan gyermek kerül az intézménybe, akik még kötődnek családi örökséggel a sváb kultúrához. Akik még tudnak a szokásokról, népviseletről, életvitelről, mesterségekről, parasztgazdaságról, ünnepekről. Feladatomban tekintem, hogy ezeket az értékeket nemcsak tanórai keretek között ismertessem meg, adjam át nekik. Erre a projektmódszert tartom a legalkalmasabbnak, hiszen a kompetenciai alapelvek kiemelten figyelembe veszik az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét; a tapasztalati, saját élményű tanulás elsődlegességét.

Az első részterv a 2023. évre vonatkozik. Tevékenységem központjában olyan újszerű technikák alkalmazása áll, melynek megvalósítása során a projektmunka mint új módszer beépül a pedagógusi gyakorlatba, változatossá, élményszerűvé teszi az oktatási folyamatokat. Nagymértékben hozzájárul a tanulói kompetenciák, a német nyelvoktatás területén a nyelvi kompetenciák, identitástudat, szociális kompetenciák fejlődéséhez.

I. CÉLOK TERVEZÉSE

Az általam tervezett célok eléréséhez szükséges rész cél a pedagógusok érdeklődésének felkeltése a projekt módszer alkalmazásához és annak beépítéséhez a mindennapi munkafolyamatokba. Amennyiben ez sikeresen teljesül, akkor lehet a program egésze is eredményes. Ehhez elengedhetetlen az intézményben dolgozó pedagógusok közös munkája, törekvése. Az oktatási folyamatok eredményességét a pedagógus felkészültsége, nyitottsága, probléma- megoldó képessége is meghatározza. Vallom, hogy a mai társadalmi elvárásoknak, kihívásoknak csak olyan innovatív pedagógusok tudnak megfelelni, akik a változásokat szakmai megújulásukkal is tudják követni. A tanulók által elsajátított ismeretek alkalmazhatósága a gyakorlatban hozzájárul életpályájuk tudatos alakításához. Személyes kompetenciáik fejlődéséhez, önértékelésük javulásához.

II. FOLYAMAT TERVEZÉSE

- Őszi projekt - Terményünnep Erntedankfest
Megvalósulása: 2023-2024-es tanév októberében.

- Szent Márton nap, Martinstag
Idő: egy nap.
Megvalósulása: 2024-2025-ös tanév november 11-én.

- Nagyböjti program, Osterprojekt
Idő: egy nap.
Megvalósulása: 2025-2026-os tanév nagyhét alatt.

- Pünkösdi- Pfingsten projekt
Idő: egy nap.
Megvalósulása: 2026-2027-es tanévben a pünkösdi napját megelőző héten.

- Nemzetiségi nap
Idő: egy nap.
Megvalósulása: 2027-28-as tanév június első hetében.

A mesterprogram összeállításánál fontos szempont volt számomra, hogy a tervezett tevékenységeim megvalósíthatóak legyenek, figyelembe véve az iskola adottságait, infrastruktúráját és humán erőforrásainkat is. Úgy gondolom, hogy az általam kitűzött célok tényleges megvalósításához öt tevékenységcsoport szükséges, melyek minden újabb projekt összeállításánál elengedhetetlenek.

1. Pedagógus közösség felkészítése
2. Teamek létrehozása
3. Projekt megvalósítása
4. Beszámoló, eredmények közzététele
5. Értékelés

Tevékenység	Időszak	Feladat	Humán erőforrás
Pedagógus közösség felkészítése a projektoktatásra	Tanév elején	Olyan képzések szervezése tantestületi szinten, melyek a projektoktatás módszerét megismertetik a kollégákkal	Külső szakember felkérése a képzésre Belső tudásmegosztás
Teamek létrehozása	A tervezett projekt indítását megelőző év munkatervében meghatározva	Team vezető kijelölése, célok meghatározása, feladatok elosztása Felelősök kijelölése	Német munkaközösség vezetője, osztályfőnökök, innovatív pedagógusok
Projekt megvalósítása	A projekt meghatározott időtartalma alatt	Tervezett tevékenységek megvalósítása a kitűzött céloknak megfelelően Helyszínek, eszközök, anyagi forrás biztosítása Az intézmény napirendjébe való beillesztés	Minden pedagógus, szülők, iskolatitkár

Tevékenység	Időszak	Feladat	Humánerőforrás
Beszámoló, eredmények közzététele	A projekt záró mozzanata	Olyan tanulói munkák, melyek a tevékenységek során keletkeztek Kiállítások, fotók, rajzok, Power Pointos beszámolók, szöveges, írásos beszámolók Helyi média meghívása Honlap, Facebook frissítése az eredményekkel	Minden pedagógus Médiafelelős
Értékelés	A projekt zárását követő hét	Teamek, tanulók, szülők véleményének beszerzése A célok megvalósulásának értékelése Az elmaradt vagy módosított tervek felsorolása Javaslatok tétele a jobbítás szándékával	Teamek tagjai Intézményvezetés, munkaközösség vezetők

Az általam tervezett, elsőként megvalósítandó projekt a Terményünnep (Erntedankfest), melyet 2023. októberében tartunk meg.

ÜTEMTERV

Tevékenység	Időszak	Feladatok	Humánerőforrás
Pedagógusok bevonása, tájékoztatása a tanév kezdő munkaértekezleten	2023. augusztus	Tájékoztatás az ez évben szervezésre kerülő projektekről	Minden pedagógus
Teamek létrehozása	2023. augusztus	Team vezetőjének megválasztása	Német munkacsoport vezetője
Projekt megvalósítása	2023. október	Cél megfogalmazása: Hagyományaink ápolása Hálaadás a termény betakarítás eredményességéért Helyszínek kijelölése Belső pályázat beadása A projekt napjára vonatkozó órarend összeállítása Játékos versenyek szervezése a délutáni időszakban	Minden pedagógus Iskolánkban tanító atyák Intézményvezető Intézményvezető helyettes DÖK segítő pedagógus

Tevékenység	Időszak	Feladatok	Humánerőforrás
Beszámoló, eredmények közzététele	A projekt megvalósulását követő 2. napon	Kiállítás szervezése az elkészült rajzokból, összegyűjtött eszközökből Bemutató portfóliók, beszámolók az intézmény közösségi termében Osztály szintű beszámolók Az elkészült beszámolók, fotók közzététele az intézmény honlapján, facebook oldalán	Szaktanárok, németes kollégák Szülők, meghívott vendégek
Értékelés	A projekt zárását követő héten	A megvalósulás kiértékelése: mit sikerült teljesíteni, mi maradt el és miért? Összegzés készítése írásos formában	Minden pedagógus Szmk. vezetője és a diákönkormányzat képviselője

Projekt címe: Terményünnep / Erntedankfest

Projekt leírása: Német nemzetiségi iskolánkban a betakarítást követően a célunk hagyományaink ápolása, a múlt összegyűjtött tapasztalatainak, nemzeti értékeinknek átadása. A gyermekek tudásvágyára, kíváncsiságára építve, élményeken keresztül adni át nekik ismereteket úgy, hogy közben örömmel, játszva, tapasztalati úton tanuljanak. Hitünk megélése hálaadó szentmise keretében.

Résztevők köre: Az iskola alsó és felső évfolyamos tanulói, német nemzetiségi pedagógusai, meghívott vendégek, szülők, tagintézményünk dolgozói, leendő első osztályos tanulóink. Ideje: 2023. október.

Szervezeti keret: Osztályszint, iskolai szint.

A tevékenység szervezett keretei, javasolt helyszínei: tantermek, udvar, kirándulások alkalmával külső helyszínek (családi szőlőskertek, kertészet, mezőgazdasági területek).

Tantárgyi integráció: Német nyelv és irodalom, német nemzetiségi népmesmeret, vizuális kultúra, ének-zene, technika és tervezés, hit- és erkölcstan, digitális kultúra, természettudomány.

TEVÉKENYSÉG	FELELŐS	RÉSZT-VEVŐK	MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK	IDŐ-TERV	DOKUMENTUM, EREDMÉNY
I. ELŐKÉSZÍTÉS (TÉMAVÁLASZTÁS, TERVEZÉS)					
1. Munkaközösségi értekezlet	Projektvezető	Iskolavezetés német nemzetiségi pedagógusok	Értekezlet	egy hét	Feljegyzés
2. Projekt terv elkészítése	Projekt vezető, német nemzetiségi pedagógusok	Német nemzetiségi pedagógusok, munkaközösség-vezetők	Megbeszélés, lejegyzés	egy hét	Projektterv
3. Tájékoztatás	Projektvezető, német nemzetiségi pedagógusok, osztályfőnökök, Szmk vezetője	Projektvezető, német nemzetiségi pedagógusok, osztályfőnökök, Szmk vezetője, tanulók	Tájékoztatás	egy hét	Plakát, meghívó honlapon, Facebook megjelenítés, helyi rádióban hír megjelentetése
II. MEGVALÓSÍTÁS					
Feladatok kiosztása	Német szakmai közösség tagjai	Tanítók, tanárok	Feladatok kiosztása	egy hét	Osztályok feladatai

TEVÉKENYSÉG	FELELŐS	RÉSZT-VEVŐK	MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK	IDŐ-TERV	DOKUMENTUM, EREDMÉNY
<p>Osztályok tevékenységei:</p> <p>1. osztály</p> <p>Terménybábok készítése</p> <p>Terménykosár készítése</p>	<p>Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő</p>	<p>Tanulók</p>	<p>Termények gyűjtése, gesztenye bábok, kukorica babák készítése</p>	<p>egy nap</p>	<p>Terménybábok</p>
<p>2. osztály</p> <p>Dekoráció készítése, mellyel a bejáratot díszítik</p> <p>Terménykosár készítése</p>	<p>Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő</p>	<p>Tanulók</p>	<p>Dekoráció-készítés, papírhajtogatás, színezés</p>	<p>egy nap</p>	<p>Dekoráció</p>
<p>3. osztály</p> <p>Tánctanulás, melyet a projekt zárón bemutatnak</p> <p>Terménykosár készítése</p>	<p>Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, táncoktató, szülő</p>	<p>Tanulók</p>	<p>Nemzetiségi táncok tanulása</p>	<p>egy nap</p>	<p>Táncjáték</p>

TEVÉKENYSÉG	FELELŐS	RÉSZT-VEVŐK	MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK	IDŐ-TERV	DOKUMENTUM, EREDMÉNY
4. osztály Termény játékok készítése, melyekből kiállítást rendeznek Terménykosár készítése	Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő	Tanulók	Terményekből játékok készítése (krumpli nyomda, csutka baba, csutka autó, ...).	egy nap	Termény játékok
5. osztály Szüreten való részvétel Beszámoló készítése Terménykosár készítése	Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő	Tanulók	Külső helyszínen, szüreten való részvétel	egy nap	Szüret élményének megtapasztalása, feljegyzés, fotók
6. osztály TSZ látogatás Decsen Beszámoló készítése Terménykosár készítése	Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő	Tanulók	Külső helyszínen betakarításban való részvétel, TSZ látogatás	egy nap	Munkálatokban való részvétel élménye, feljegyzés, fotók

TEVÉKENYSÉG	FELELŐS	RÉSZT-VEVŐK	MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK	IDŐ-TERV	DOKUMENTUM, EREDMÉNY
7-8. osztály Őszi kerti munkákban való részvétel Beszámoló készítése Terménykosár készítése	Osztályfőnök és az ott tanító nemzetiségi kolléga, szülő	Tanulók	Külső helyszín, Kolping iskola kertészet	egy nap	Munkálatokban való részvétel élménye, feljegyzés
Projektzárás Játékos vetélkedő Ünnep, kosarak megáldása, táncház, főzés a szülőkkel közösen	Német nemzetiségi pedagógusok	Tanulók, szülők, iskola dolgozói, meghívott vendégek, leendő első osztályosok	Iskola udvara, tornaterem, ebédlő	egy nap	Fotók, beszámolók, írásos feljegyzések

III. A PROJEKT ÉRTÉKELÉSE					
Osztályok munkájának értékelése	Projekt vezető, német nemzetiségi pedagógusok	Tanulók, iskola pedagógusai	Értékelés	egy nap	Dicséret, ajándék
Egyéni értékelés, a játékos vetélkedő győzteseinek értékelése	Projekt vezető, német nemzetiségi pedagógusok, DÖK segítő pedagógus	Tanulók, iskola pedagógusai	Értékelés	egy nap	Dicséret, ajándék

Iskolánkban a nyelvoktatásban részt vevők közül csupán ketten vagyunk, akik még rendelkeznek a nemzetiséghez kötődő családi múlttal, akik ismerik a hagyományokat, szokásokat és a nyelvet. Minden bizonnyal hasonló programokat már máshol is megvalósítottak, de iskolánkban eddig nem volt erre kidolgozott projekt. Ezért úgy érzem, hogy a jól előkészített, mindenki számára használható módszerrel biztosíthatom ezen értékek intézményi szintű fennmaradását, megőrzését. Felajánlom továbbá minden kedves Olvasónak a segítségemet, aki hasonló projektbe váгна, s ugyanígy szívesen veszek bármilyen ötletet, amellyel programomat kiteljesíthetem.

Játszaduzzunk püspökökkel!

SZEGEDI DEZSŐ

Mit tehet egy tanár, ha egyre népszerűtlenebb tanítványai körében, alig ért szót kollégáival – pontosabban kolléganőivel, napról-napra fogcsikorgatva vonszolja magát végig egy-egy tanítási időszakon? Amúgy túl van már a KAPI összes kiégés elleni imaginációs lelkigyakorlatán, ha ideje engedi, részt vesz a Férfitalálkozók előadásain, már nem bosszankodik a kompetenciamérés körüli hercehurca miatt, és hogy „jól érezze magát” Dosztojevszkijt olvas, de még mindig - vagy épp ezek miatt - egyre mélyebbre csúszik az egérlyukba?

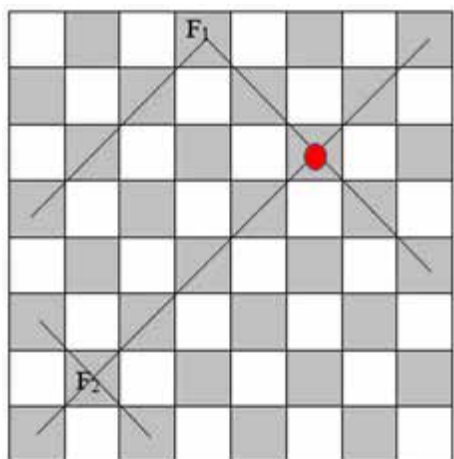
Nos, akkor mit csinál? Hát elmegy XYTE valamelyik szaktárgyi továbbképzésére. Példás önsanyargatásból olyan kurzust választ, ahol minden foglalkozási napra beadandó házi feladat van. És a tanúsítvány kiadásának feltételeként az utolsó képzési napot követő két héten belül egy – képmellékletek nélkül – 15-20 oldalas elméleti összefoglalását kell prezentálni az elhangzott tananyagnak, amelyben hangsúlyosan megjelenik, hogyan lehet aprópénzre váltani azt a mindennapi tanítási munkában. Ja, és ez nagyon fontos, legalább 30 kreditpontos továbbképzés legyen, hogy ezáltal bekerüljön a tantestületi éves beszámolóba. De mielőtt megkérdezné valaki, miért írogatok erről a Figyelj Rám! hasábjain, térjünk vissza írásunk címéhez! Püspökökkel játszaduzzni? Hmm. A bishop szó magyarul fordítható püspöknek, de jelen írásban azt a sakkfigurát jelöli, amelyet egyszerűen futónak nevezünk. A továbbiakban annak a beadandónak egy részletét közölném le az újság hasábjain, amelyet az említett egyetem *Bizonyítási módszerek a kombinatorikában* című továbbképzésére készítettem. Ezek után, hogy elvesztettük tanártársaink egy részének figyelmét, rátérhetünk az extrémális gráfelméleti problémánkra. Kissé nagyratörőnek tűnhet a megfogalmazás, de Lovász László *Kombinatorikai problémák és feladatok* című könyvének, az említett témakör bevezetőjében leírtakra hivatkozom, ahol szerző a következőket állítja:

„VALÓJÁBAN 'EXTREMÁLIS PROBLÉMÁNAK' NEVEZHETÜNK MINDEN ILYEN TÍPUSÚ KÉRDÉST: 'MI A SZÉLSŐÉRTÉKE GRÁFOK EGY ADOTT OSZTÁLYÁRA EGY ADOTT PARAMÉTERNEK?' EBBEN A TÁG ÉRTELEMBEN SZINTE AZ EGÉSZ KOMBINATORIKÁT EBBEN A FEJEZETBEN TÁRGYALHATNÁNK.”

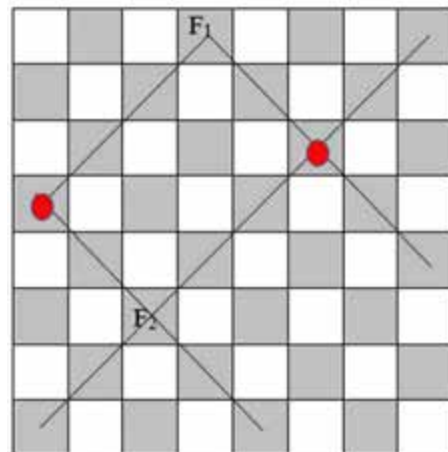
És a sakktábla az extrémális gráfelmélet, és kombinatorika kiapadhatatlan terepe. Bábuk elhelyezésének minimális, vagy éppen maximális számától, a sakktábla bejárásáig sok érdekes feladattal lehet foglalkozni.

Itt, az – általam áttekintett irodalomban méltatlanul mellőzött – futóval foglalkoznánk. Miután a tanulóinkkal pontosan megbeszéltük a futó lépés módját, áttérhetünk a konkrét feladatokra. Előzetesen célszerű azt tisztázni, hogy a sötét és a világos mezőn álló futó szerepe egyfajta szimmetrikus elrendezést mutat, így elegendő csak az adott színű (például sötét) mezőn álló futóval (futókkal) foglalkozni, majd a teljes megoldást, a kapott esetszám megduplázásával meghatározni. Természetesen a legalább/legfeljebb kérdésekre fókuszálva.

Kezdjük az elsővel, azaz legalább, esetleg így, legkevesebb hány futót kell a sakktáblára helyezni úgy, hogy egyik futó se üsse egymást, és minden mezőt támadja valamelyikük, azaz ne tudjunk a táblára helyezni egy király anélkül, hogy sakkban ne állna. Az állításunk az, hogy 4 futó elegendő a sötét mezők sakkban tartására, azaz a teljes sakktáblára legalább 8 futót kell helyezni a fenti feltételekhez. Megmutatjuk, hogy három futó nem elegendő ah-

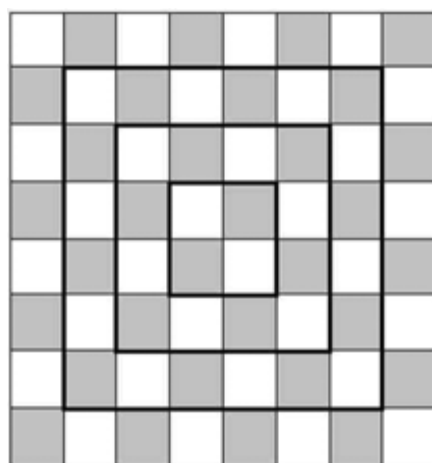

hoz, hogy minden sötét mező támadás alatt legyen. Elsőként megbeszéljük a tanulókkal, hogy egy adott mezőt hány futó támadhat egyszerre. Megállapítható, hogy legfeljebb kettő futó „jut” egy mezőre. Azt is célszerű ellenőriztetni a tanulókkal, hogy bárhogy helyezünk el két futót a sakktáblán, mindig lesz legalább egy, de legfeljebb két olyan mező, amelyet mindkét

futó támadás alatt tart.

A bizonyítás további részleteit célszerű aprólékoson megbeszél-
ni. A sakktáblát osszuk fel az ábrán látható négyzetes övezetek-
re, és ellenőriztessük le a tanulókkal, hogy az adott
négyzetsávba elhelyezett futó milyen hatást fejt ki a sakktáblá-
ra! Megállapítható, hogy a legbelső (2x2-es) részbe legfeljebb
egy futó rakható (természetesen csak a sötét mezőket nézve),
és az 14 mezőre hat (1 mező, amin áll, illetve 13 támadott mező).
Egy sávval kijebb helyezett futó 12 mezőt felügyel. Tovább
haladva kifelé, a következő rétegbe lerakott futó már csak 10
mezőt „lát”. Végül a legkülső sávban a futó 8

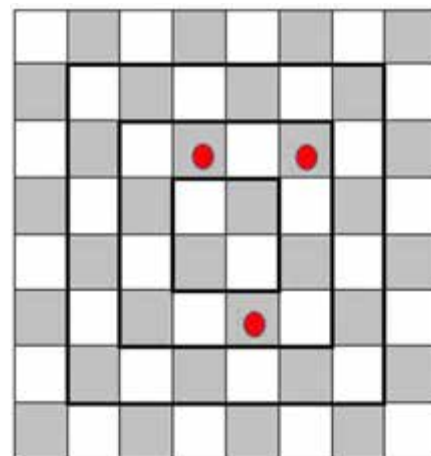
mezővel áll kapcsolatban.

Ha a két külső (6x6-os, illetve 8x8-as) sávba helyezük a három futót, akkor legfeljebb $(3 \cdot 10 =)$ 30 mezőt támadnak, ez 32-nél kevesebb, és akkor még nem vettük figyelembe a két futó által közösen támadott mezőket. Azaz a belső sávokba mindenképpen raknunk kell futót.

A következő eseteket érdemes vizsgálni:

Mind a három futó a 4x4-es sávban van. Ekkor a támadott mezők száma – az előzőek alapján – legfeljebb $(3 \cdot 12 =)$ 36.

Az egyik futó a legbelső (2x2-es) négyzetbe kerül. Ebben az esetben a 4x4-es sávban már csak egy futónak van hely (ezt érdemes aprólékosan ellenőriztetni a tanulókkal). Így a harmadik futót legfeljebb a 6x6-os sávba rakhatjuk. A három figura által támadott mezők száma így legfeljebb $(10 + 12 + 14 =)$ 36.

			*				13
1							12
	2		F ₂		11		
		3		10			
	x		F ₁		x		*
		9		4			
	8		F ₃		5		
7							6

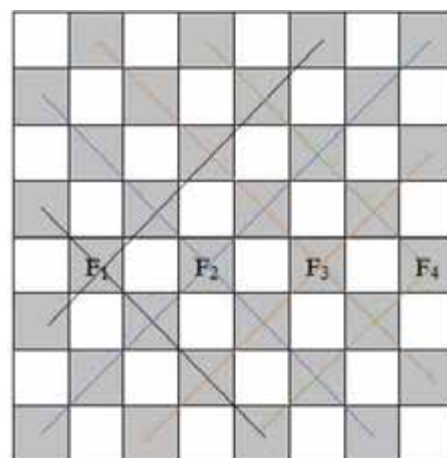
Minden más esetben a támadott mezők száma kevesebb lesz. Már csak azt kell figyelembe venni, ha a sakktábla – belső – 6x6-os részébe letesszünk két futót, akkor mindig lesz pontosan két olyan mező, amelyet mindkét futó támad, és a három futó esetén (3 pár), 6 olyan mező lesz, amelyet két futó tart sakkban. Így a duplán támadott mezők számával csökkenteni kell a felügyelt mezők számát. Összefoglalva az eddigieket, három futó esetén legfeljebb $14 + 12 + 10 - 6 = 30$ mezőt látnak a bábúink (két mező – * – kiesik a

három futó látóteréből).

Tehát nem elég három futó arra, hogy minden sötét mező támadás alatt legyen. Már csak az a feladatunk marad, hogy mutassunk olyan négyfutós elrendezést, amelyben minden – azonos színű – mező sakkban van, de a futók nem támadják egymást.

Összefoglalva az eddigieket: Az összes (64) mező lefogásához 8 futó szükséges legalább.

Jöhet az a kérdés, hogy legfeljebb hány futó helyezhető el a táblán anélkül, hogy ütnék egymást, de minden más mezőt támadás alatt tartanának. Ehhez érdemes megállapítani, hogy a sakktáblán egyik irányban az átlók mentén páros, a másik

irányban páratlan számú mező található. Észrevehető, hogy 7 olyan átló van, amely páros számú mezőt tartalmaz, és ezen átlók bármelyikébe értelemszerűen legfeljebb egy-egy futó rakható le egymás ütése nélkül. Ez alapján táblán ($2 \times 7 =$) 14 futó elhelyezé-
 hogy azok ne üssék egymást, de minden más mező támadva látható módon.

F	F		F		F		F
							F
F							
							F
F							
							F
F							
		F		F		F	

elmondhatjuk, hogy a teljes sére van lehetőség úgy, legyen általuk. Például az itt

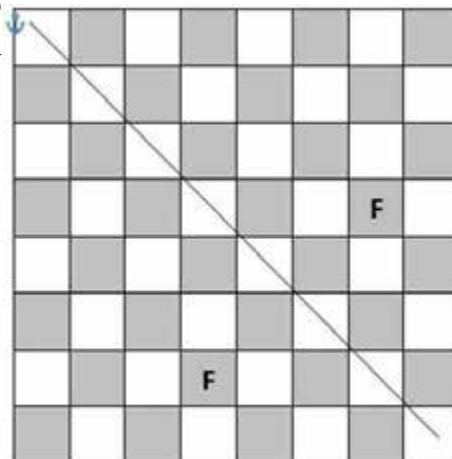
Végül egy játékot ismertetnék, amelyet két játékos játszik a sakktáblán. Az első elhelyezi a futót a tábla egy tetszőleges mezőjére. A második – és a továbbiakban felváltva lépő – játékos áthelyezi a futót a szabályos futó lépésnek megfelelően úgy, hogy (a soron következő) játékos nem léphet olyan mezőre, ahol előzetesen már járt a futó. Melyik játékosnak van nyerő stratégiája? Az – reményeink szerint – nem szorul tisztázásra, hogy az elsőnek lépő játékos lényegében megfelel a lehetőségek számát, amint elhelyezi a bábút valamelyik – például sötét – színű mezőn, hiszen a továbbiakban már csak sötét mezőn folyik a játék. A megfelelő stratégia kidolgozásához fontos megfigyeltetni a tanulókkal azt, amit már az előbbieken megállapítottunk, hogy az egyik irányban nézve minden átlóban páros, a másik felé dőlve páratlan számú mező van.

A megfelelő átlóirányokban a mezőket kettesével csoportosítjuk az ábrának megfelelően.

Ezek után a kezdő játékos elhelyezi valamelyik kijelölt mezőpárosban a futót. A másodiknak egy dolga van, hogy a mezőpár másik tagjára helyezi a futót. Az elsőnek lépő kezdőjátékos mindig

kénytelen „kilépni” egy új mezőpárba, amire a másodiknak lépő játékos tud az éppen kijelölt mezőpár még üres mezőjébe ugrani a futóval. Tehát a második játékosnak van nyerő stratégia a kezében.

Hasonlóan jó taktika a következő. A kezdőjátékos elhelyezi a bábút. Ekkor a futó két átló metszéspontjára kerül. A továbbiakban nézzük azt az átlót, amelyre a kezdőjátékos rakta a futót, és amelyik irányában páros számú mező van. A másodiknak lépő játékos, a futó által elfoglalt mezőnek – az ellentétes színű főátlóra – szimmetrikus mezőpárjára helyezi át a „püspököt”. Azaz itt, a megfelelő mezőpárt úgy választjuk ki, hogy azok, az ellentétes színű főátlóra szimmetrikusan helyezkedjenek el. Az ábra egy megfelelő – szimmetrikus mezőpárt mutat.

Az ember tisztában van azzal, hogy a nyerő stratégia ismeretében az említett játék a hétköznapi játékfelfogásunk értelmében érdektelenné válik, mégis matematikai szempontból fontos, hogy egyszer-egyszer szembesítsük tanulóinkat hasonló problémák kezelésével.

Talán ennyi elég is a püspökkel való játszadózásból meg a fogcsikorgatásból.
A kolléganőimmel sem foglalkoztam még ma.
Ki kell jutnom az egérlyukból!

IRODALOM:

LOVÁSZ LÁSZLÓ: KOMBINATORIKAI PROBLÉMÁK ÉS FELADATOK. TYPOTEX 1999.

FJODOR MIHAJLOVICS DOSZTOJEVSZKIJ: FELJEGYZÉSEK AZ EGÉRLYUKBÓL. [HTTPS://MEK.OSZK.HU.2022.05.19.](https://mek.oszk.hu.2022.05.19)

*Miért szép?
A Feszty-körkép*

MOLNÁR ERIK

A szép, a szépség az esztétikában és általában a filozófia egyik leginkább sokértelmű, legösszetettebb kifejezése fogalma. A magyar szép szó eredetileg művésziest, ügyest jelentett. A szép szót melléknévként napjainkban sok minden jelölésére használjuk. A szép összekapcsolódott a valamire való alkalmassággal. A püthagóreusok a megfelelő elrendezésű és arányú részekre használták a szép kifejezést. Szépnek tekinthetjük a szofisták szerint azt is, ami a látást vagy a hallást megragadja.

Több műveltségterülethez is kapcsolódik a Magyarok bejövetele, a Feszty-körkép című festmény, melyet most szépségén keresztül szeretném bemutatni.

Ezt a képet eddig kétszer láttam élőben, de mindig magával ragadott. Ha van rá mód, tanítványokkal is érdemes ellátogatni Ópusztaszerre.

A kép keletkezésének története, hogy Feszty Árpád párizsi útjai során megismerkedett a körképekkel, mint alkotási formával. Ekkor eldöntötte, hogy ő is szeret-

ne ilyen festményeket készíteni. Az apósa biztatására az 1896-os millenniumi ünnepségre készítette el a Magyarok bejövele című körképet. „A körképek a 18. század végétől váltak népszerűvé. Jellemzőjük, hogy a körbefutó festett kép előtt műterepet alakítanak ki. A hanghatásoknak és a zenének köszönhetően a néző úgy érzi magát, mintha valóságos tájat látná.” Hogy voltaképpen miért is tetszik ez a kép és mit jelent nekem? Számomra a képet nézve két bejövétel jelenik meg. Egyrészt az, amit Feszty Árpád is be akart mutatni, az Árpád fejedelem általi honfoglalást, másrészt pedig a székelyek bejövetelét a Völgységbe.

A festmény eredeti címe Magyarok bejövele, azonban a Feszty-körkép elnevezést is használjuk rá. A Magyarok bejövele a Kárpát-medencébe való érkezését jelenti. A honfoglalás egy-egy momentumát jeleníti meg, azt, ahogyan őseink otthonra találtak. A Feszty-körkép elnevezés pedig a festő vezetéknevére, illetve a kép formájára utal.

A képen egyszerre jelenik meg az alkotás, mint önkiteljesítés, hiszen a festő maradandót akart létrehozni. Az elkészítés előtt rengeteget tanulmányozta a történelmet, feltérképezte a bejövétel feltehető helyét, valamint művészeket kért fel segítségül a kép elkészítésében. Sem egészségi állapota, sem az ezzel járó anyagi terhek nem vethettek gátat a művészetének. Két év helyett háromra volt szükség, hogy elkészüljön a kép. Az utolsó hónapban pedig éjjelt és nappalt nem sajnálva dolgoztak.

A körkép hat eseményt mutat be. Estefelé járhat az idő. A napot nem lehet látni, hisz már lemenőben, ezt a képen szereplő személyek megnyúlott árnyékai fejezik ki, illetve a vörösös színek. A képnek a centruma, kiinduló pontja Árpád fejedelem. Ez az a képrészlet, ami megragadja a néző tekintetét, majd balra elindulva jelennek meg folyamatosan az események.

A kép első jelenete: Árpád fejedelem vezéréivel. Árpád szépségének kifejező fizikai formáját az öltözeke adja. A citromsárga szín kiemeli a többi fejedelem közül. A szépsége megjelenik még morális formában is, mégpedig a hősiességben, amint a lován ül. Megjelenik a turulmadártollas sisak. Ez is hozzátartozik a magyarság szimbólumához. „A legenda szerint Árpád álmában azt látta, hogy sasok megtámadták állataikat, és csak egy turulmadár tudta őket elkergetni. A magyarok elhatározták, hogy elhagyják a helyet, és újat keresnek. A turulmadár vezette a népet.” A test kifejező állapota statikus, hiszen ülő pozícióban van, valamint megfigyelhető, hogy tekintette a csapata mozgását figyeli. „Személyes adottságok is megjelennek a képen, Árpád fejedelem alakja Feszty Árpádot ábrázolja.”

A fejedelem lovának megtorpanó alakja azt sejteti, hogy Árpád serege győz és itt lelnek hazára. Árpád fejedelem mögött megjelenik a hét vezér. Mindegyik vezérnek a kezében megjelenik a csapattesteket megkülönböztető kopjás zászló.

Ehhez a részhez kapcsolódik a fogoly-jelenet. A magyar csapat Latorc szláv alvezért, a nőket és az időseket foglyul ejtette. Az alvezér keze össze is van láncolva. Latorc előtt térdelő vöröshajú lány testtartásával rengeteg érzelmet kifejez. Megjelenik arcán az ijedség, hiszen érzi, hogy minden elveszett. Kétségbeesetten könyörög, ami megmutatja az életben maradás utáni vágyat. Ugyanez látható a földön térdelő, illetve ülő embereken is, akik feltekintenek a magyar fejedelemre és te-

kintetük kifejezi az életükért való könyörgést. A fogoly alvezért körülvevő emberek testtartása és mimikája mentális akédiát, csüggedtséget érzékeltet. Egyedül Latorcon jelenik meg a szenvedés és az elviselhetetlenség vállalása. Egyenesen áll, tekintette a magyarok fejedelmére irányul, azonban a félelem nem lesz úrrá rajta.

Árpád fejedelem a vezéreivel egy barlanglakás tetején áll, a foglyok pedig alatta, mintegy a hierarchiát is kifejezve.

A következő képrészlet a fejedelemasszonyt és a bevonuló szekereket mutatja. Amikor a családommal elmentünk Ópusztaszerre a körképet megnézni, nagymamám annyit mondott, jól figyeljük meg ezt a jelenetet. Később elmagyarázta, hogy amikor Bukovinából menekülniük kellett, hasonló volt a helyzet. Ugyanilyen kocsikaravánokkal jöttek, mint ami a képen is látható. A székelyeknél is a nők a gyerekekkel a szekereken ültek, a férfiak meg a lovakat irányították. Amit tudtak magukkal hozni, azt a kocsira felpakolták. Sajnos ők is láttak holttesteket, hiszen a menekülés alatt volt, aki nem bírta a hosszú út terheit, megesett, hogy kitörött a szekér kereke, és sajnos bomba is csapódott közjük. Azonban nekik nem kellett embereket megölniük, megküzdeniük a földért. Hiszen a svábokat kitelepítették, a házukat pedig a székelyek megkapták.

Visszatérve a képhez, a fejedelemasszony szekere kiemelkedik a többi szekér közül. Ez a legnagyobb és legfeltűnőbb. A szekeret négy ökör húzza, ez Árpád fejedelem rangjára utal. A kocsi két oldalán a két ökörkoponya található, ez pogány jelkép. Az ökörkoponyákat rontás ellen használták. Úgy hitték, hogy ez a jelkép védi meg az asszonyokat és a gyerekeket a veszélytől. A fejedelemasszonytól jobbra látható egy kőoltár, amelyen a szlávok pogány papja holtan fekszik. Ez is jelzi, hogy végük van, elestek, mert már nincs, aki áldozatot mutasson be, aki imádkozzon a népéért. Itt is megjelenik a pusztulás. Felégett ház, ledöntött kerítés. A honfoglaló csapat itt már elhaladt, és a nyomaik láthatók.

A következő részlet a portyázó férfiak nőket rabolnak, mögöttük pedig a letelepedés látható. A magyar férfiak a leégett házakból mentik, ami menthető. A házból kimentett nőket erőszakkal elviszik, ők már a magyarok zsákmányai. A nők meztelenül ülnek a kocsin. Arc kifejezésük és testtartásuk tiltakozást fejez ki. Itt is megjelennek a pusztulás képei. A háttérben pedig a letelepedés figyelhető meg. A magyarok nem a szlávok barlanglakásait foglalják el, hanem a saját jurtaikat építik fel. Míg a mesterséges terep és a festmény alsó része a pusztulást, a kihalást mutatja. Addig a letelepedés területe zöld, az életet jelképezi.

Az utolsó előtti képrészlet a magyar ősvallás, a sámánizmus jellemzőit, rítusát mutatja be. Papjait sámánoknak, táltosnak nevezték. A sámánnak kellett kapcsolatba lépni a természeti erőkkel. Ez fedezhető fel a képen is. A sámán égre emelt kézzel kapcsolatba lép a természeti erőkkel. A felszálló füst összeköti az eget és a földet. A szellemi és az anyagi világ találkozik. Egyedül ennél a résznél tiszta az égbolt. Fegyveres csapat védi, hogy be tudja mutatni az áldozatot, a fehér lovat. A ló testtartása kifejezi a félelmet, az ellenállást. A sámán körül lányok állnak. Megjelenik a tánc, a kozmikus mozgás. A személy szépségének fokozatos kifejeződése a rítus által. A sámán legfontosabb eszköze a dob is fontos szerepet játszik a képen. Ha kapcsolatba lép a szellemekkel fokozódó

dobolás és tánc közben extázisba esik, kilép önmagából, odaajándékozta magát a valóságnak, kibontja a megismerési, érzelmi energiáit.

Utolsó képrészlet a harcmező. Ide irányul Árpád fejedelem tekintete. A szlávok kitartása példaértékű. Nem menekülnek, hanem vállalják a hősi halált. Őseinknél a csatákba mindig csak a lovasság ment, és harcmodorukat leginkább a támadás jellemezte. Ezen a képrészleten is a harci eszközök kézbe vétele fejezi ki a birtoklást és az uralmat. Amint a képen látható, őseink legfontosabb harci eszközei a kard, az íj és a kopja volt. Nem hiába mondták az ellenségeik: *a magyarok nyilaitól ments meg Uram minket!*

Az egyes képjelenetek szereplőinek keze nagyon sok mindent elárul az érzelmeikről, érzésükről. Árpád fejedelemnek és vezéreinek csak a kézfeje látszik. Ez kifejezi az agresszivitást, az erőt, illetve a támadást. Ennek a testrésznek egy másik kifejezése az önvédelem, ezt fejezi ki Latorc alvezér és a foglyainak a kézfeje. A Fejedelemasszony és a többi hölgynek is csak a kézfeje látszik. Egyedül a halott pogány papnak látszik a tenyere, ez jelzi, hogy ő már befogadta a halált. A hadizsákmánynál is csak egy nőnek látszik a tenyere, ebben az esetben az érzékenységet, a puhaságot és a gyöngédséget fejezi ki. A férfiak esetében az ellenállás miatti agresszivitás, a nők esetében szintén az önvédelem kifejezője a külső kézfej. A csatatéren is ez jelenik meg. Itt is az agresszivitás kifejezője, azonban a támadásban és a védekezésben egyaránt megnyilvánul. Ez az a képrészlet, ahol a fegyverek miatt megjelenik a kéz meghosszabbítása.

A honfoglaló magyarok öltözeténél megfigyelhető, hogy őseinknél a férfiak és a nők ruházata között nincs nagy különbség. Őseink ázsiai stílusú ruhadarabokat viseltek. A férfiak csizmát hordtak, és ebbe túrték be a nadrágjukat. Az ingük a térdükig ért. A nemesfém veretek jellemzőek voltak náluk, ezeket díszként, illetve a ruhájuk összefogására használták. Az érdekesség, hogy a talált ékszereket, ezüstpénzeket, nemesfémeket csak azután hordták, ha az ötvöseik beolvasztották, és újakat készítettek belőlük. A veretes öv két dolgot jelképezett a honfoglaló magyaroknál. Ha az ember hordta, akkor azt jelentette, hogy szabad. Ha lószerszámként, akkor rangot jelzett, a társadalomban elfoglalt helyét. Ilyen veretes öv a képen is megjelenik, Árpád fejedelem lován, ezzel Árpád fejedelmi rangját fejezi ki. A férfiak övén csüngött a harci fegyverük: szablya, tegez, íj, tarsoly és kés.

A nők felső ruhája is a térdükig ért és ezeket is fémdíszekkel ékesítették. Amint megfigyelhető a képen a fejedelemasszony öltözete nem tér el a többi nőétől. A nők is csizmát viseltek, mint a férfiak. A nők a fejükön pártát hordtak, hajukat fémkarikákkal és gyönggyel díszített fonatban hordták. A festményen sok olyan képrészletet láthatunk, amelyek hasonlítanak már meglévő képekre. A Fejedelemasszony ökrös szekerehez József Chelmonski Négyesfogat című képét vette forrásnak. Sok hasonlóság fellelhető a Hadizsákmány jelenet és Paul-Joseph Jasminnak a Brennos és zsákmányának egy része című festményéből. A magyar szekerek bevonulásánál a nők a gyermekeikkel Adolph-William Bourgerau Visszatérés szüretéről című festményét vette mintául. Ezeket az alkotásokat a párizsi utazása során látta, és ezeket forrásként használta saját művéhez. Archetipikus alakzatok is fellelhetőek a képen, hiszen ezek minden emberi kultúrában megtalálha-

tók és jelentéssel bírnak. A nappali archetipikus alakzatok a magyarokra, az éjszakai pedig a szlávokra jellemző. A magyarok alakzatai a kard, a gyilkolás, a nap az élet kifejezője. A szlávoknál a barlanglakások és a nap a halált, a kard pedig a védekezést jelenti.

Feszty Árpád úgy festette meg az embereket, hogy az érzelmeik, amiket kifejeznek, megmutatják, hogy melyik táborhoz tartoznak.

„...GYŐZEDELMEK ÁRPÁD SZÉTTÉKINT A DOMBON:

„EZ ITT A MI HAZÁNK! EZ AZ ÉDES OTTHON!
HARMATOS SELYEMFŰ GYÖNGYÖZIK A RÉTEN,
ÍZES HAL CIKÁZIK A FOLYÓK VIZÉBEN,
SÁTOROS ERDŐKET BUJDOSÓ VAD LAKJA,
ITT RAGYOG FELETTÜNK A CSABA CSILLAGJA!
NÉZZED A SOKASÁGÁT A SUDÁR FENYŐKNEK:
KÁRPÁTOK TETEJÉN FÖL AZ ÉGIG NŐNEK!
ÁLOMRA RINGÓNAK ELSŐ ÉS UTOLSÓ:
SZÜLETŐNEK BÖLCSŐ, HALÓNAK KOPORSÓ.”

DÉLCEG FEHÉR LOVAT HADÚRNA ÁLDOZNAK.
MESSZE BUGÓ KÜRTTEL KÜRTÖSÖK HARSOGJÁK:
VÉGE A CSATÁNAK! MIENK EZ AZ ORSZÁG!...”

IRODALOM:

[HTTP://MMI.ELTE.HU/SZABADBOLCSEZET/INDEX.PHP?OPTION=COM_TANELEM&TIP=0&ID_TANELEM=509](http://mmi.elte.hu/szabadbolcsezet/index.php?option=com_tanelem&típ=0&id_tanelem=509)

[HTTP://WWW.OPUSZTASZER.HU/ROTUNDA/FESZTY-KORKEP](http://www.opusztaszter.hu/rotunda/feszty-korkep)

[VÖ.HTTP://JOBBTUR.ATW.HU/JELKEPEK](http://jobbtur.atw.hu/jelkepek)

VÖ. FESZTY MASA, IJJAS ANTAL: FESZTY ÁRPÁD ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE, JEL, BUDAPEST 1999., 87. o

[HTTP://EPA.OSZK.HU/00000/00003/00009/POSA.HTM](http://epa.oszk.hu/00000/00003/00009/posa.htm)

KÉP:

[HTTPS://INDAVIDEO.HU/VIDEO/A_HONFOGLALAS](https://indavideo.hu/video/A_HONFOGLALAS)

A mozgásfejlődés környezeti feltételei kisgyermekkorban

KOVÁCSEVICS VIKTÓRIA

Cikkemben a mozgásfejlődés feltételeit, azon belül pedig a környezeti feltételeket vizsgálom. A csecsemő és óvodáskorú gyermekek mozgásfejlődésére ható környezeti feltételekről, azok hatásairól írok a következőkben. Azért választottam ezt a témát, mert úgy gondolom, hogy nagyon fontos a kicsi gyermekek mozgásfejlesztése, a mozgásfejlődésük (elő)segítése, támogatása. Véleményem szerint nagyon sokat számítanak a környezeti feltételek a mozgásfejlődésben, mozgásfejlesztésben. Ahhoz, hogy egy gyermek mozgása a megfelelő módon, ütemben tudjon fejlődni, fontos, hogy ingergazdag környezete legyen. Lényeges, hogy a szülők foglalkozzanak a gyermekük mozgásfejlődésével, biztosítsanak neki(k) lehetőségeket, ingereket a különböző mozgásfajtákhoz, mozgásos tevékenységekhez, valamint támogató viselkedést produkáljanak a gyermek próbálkozásainál. Sok esetben sajnos ez elmarad és a gyermek nem kapja meg azokat a lehetőségeket, körülményeket, amelyek a mozgásfejlődését támogatná, és az öröklött elemek kibontakozását segítenék elő. Lényeges e tekintetben a család szociális státusza is, hiszen ez is befolyásolja a kisgyermek mozgásfejlődését. A család mellett nagyon fontos szerepe van a bölcsődének, óvodának is a gyermekek mozgásfejlődésében.

1. A KÖRNYEZETI TÉNYEZŐKRŐL ÁLTALÁNOSÁGBAN

A gyermekek fejlődését, növekedését több tényező is befolyásolja: a gének, a hormonok és a környezeti hatások, ezek együttes hatása szabályozza a gyermekek érési folyamatát. Javarészt manapság a környezeti tényezők a meghatározók. A gyermekek megfelelő fejlődése függ a táplálkozás mennyiségétől, minőségétől, rendszerességétől, valamint a fizikai aktivitás gyakoriságától. Sajnos napjainkban a megváltozott társadalmi hatások miatt jelentősen csökkent a gyermekek spontán fizikai aktivitása. Olyannyira lecsökkent a testmozgás és az erre való igény, hogy a gyermekek, fiatalok már az időnkénti kirándulásokat, rendszeretlenül végzett mozgásos játékokat is rendszeres sportolásnak tekintik. Ennek oka többek között az, hogy szabadidejünkben inkább a számítógép (vagy egyéb eszköz) előtt ülnek. Így sokat romlanak a motorikus teljesítményeik. Elterjedt az elhízás és a túlsúlyosság. (Király & Szakály, 2011)

2. A CSALÁDOK GAZDASÁGI HELYZETÉNEK BEFOLYÁSOLÓ HATÁSA

A környezeti hatások közül az egyik leglényegesebb tényező a családok gazdasági helyzete, amely magába foglalja a táplálkozási szokásokat, az egészségügyi ellátást, a betegségekkel szembeni ellenálló képességet, higiénit stb. Ezek döntően befolyásolják a gyermekek fejlődését, végig megjelenhetnek hatásaik a növekedésükben, érésükben. A gyermekek növekedéséhez, mozgásfejlődéséhez elengedhetetlen a megfelelő mennyiségű és minőségű étel bevitele (vitaminok, ásványi anyagok, fehérjék stb.), de manapság egyre több olyan család él Magyarországon (is), akik ezt nem tudják biztosítani gyermekeiknek. A nem megfelelő táplálkozás, a vitaminok hiánya azt eredményezi, hogy a szervezet ellenállóképesége csökken, könnyebben lesznek betegek és több tényező hatására romlik a gyerekek fizikai teljesítőképessége. A hátrányos helyzetű gyermekek jóval elmaradottabbak a testi fejlődésben, fizikai teljesítményükben, mint a társaik. A hipoaktivitás, a mozgásszegény életmód és az egészségtelen táplálkozás miatt a fizikai teljesítmények érzékelhetően romlanak. Tehát az életvitelnek meghatározó szerepe van a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődésében. (Király & Szakály, 2011)

3. A MOZGÁSFEJLESZTÉS EGYÉB LEHETŐSÉGEI

A motorikus teljesítmények a genetikai meghatározottságtól, a biológiai és a környezeti tényezőktől függenek. A romló motorikus teljesítmények oka lehet a test zsírtartalmának növekedése és a megváltozott életmód. Ahhoz, hogy a gyermekek egészségi állapotát és aktivitási szintjét fenntartsuk/ növeljük, nem elég az óvodai, iskolai torna, testnevelés óra. Fontos, hogy a mozgásfejlesztés, az egészséges életmód alakítása megjelenjen a nevelési, oktatási rendszer minden területén, valamint a tornaórákon kívül a gyermek legalább heti 2-3 alkalommal vegyen részt valamilyen fizikai aktivitásban (szakkörök, egyesületi edzések, családdal végzett mozgásos tevékenységek). (Király & Szakály, 2011)

4. A BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

A célirányos, mozgásos cselekvések úgynevezett befolyásoló tényezők keretei között jöhetnek létre. Ennek a felvetésnek az elméleti alapját Kugler, Kelso, Turvey és Newell dolgozta ki az 1980-as évek elején. Newell ezeket a tényezőket 3 kategóriába sorolta, amelyek hatással vannak egy adott mozgás, mozgásos cselekvés elvégzésére, kivitelezésére és a mozgástanulás folyamatára is. Az egyik kategória az egyéni befolyásoló tényezők, amik döntően genetikailag meghatározottak, és többnyire külső környezeti hatásoktól függetlenül működnek. A másik a mikrokörnyezeti befolyásoló tényezők, amik meghatározzák az adott célirányos, mozgásos tevékenységeket, befolyásolják a végrehajtást. Feladatvégrehajtást befolyásoló tényezőnek is nevezik. A mozgásfejlődés és tanulás folyamatában ennek a kategóriának a hatása a legjelentősebb. E kategóriába tartozik

többek között az adott mozgásos cselekvésre, játékra vonatkozó szabályok, a szükséges eszközök mérete, súlya, alakja stb., a mozgásban résztvevők száma. A harmadik kategória a makrokörnyezeti befolyásoló tényezők. Ezek a tényezők többnyire tőlünk függetlenek, stabilabbak. Például ilyen a levegő hőmérséklete, a páratartalom, a nézők esetleges jelenléte, a verseny- vagy edzésszituáció, a szociokulturális háttér. Ezeket a tényezőket a mozgástanulás, mozgásfejlesztés során igyekszünk úgy alakítani (amennyire lehetséges), hogy optimális legyen a környezet a fejlődéshez, fejlesztéshez. Tehát minden mozgásos tevékenységet ez a három kategória befolyásoló tényezői határoznak meg, ezek észlelése nélkül nem jön létre mozgás. A mozgásos cselekvés újabb információkat generál, ezeket is észre kell venni és alkalmazkodni kell hozzájuk. (Vass, 2020) A gyermekek mozgásos tevékenységeit és motoros képességeik fejlődését sok faktor befolyásolhatja. Ezek a faktorok szabályozzák, módosítják az alapvető motoros funkciókat, valamint azok kialakulását, érvényesülését. Ilyen faktorok lehetnek a következők: testalkat, születés kori érettség, nevelési-gondozási szokások és körülmények, a család szociális és gazdasági helyzete, a tápláltság, az etnikum. Wolanski ezeket a hatásokat úgy foglalta össze, hogy elkülönített biológiai és szociális tényezőket. Irodalmi adatok alapján a fő faktorok a következőképpen foglalhatók össze: biológiai faktorok (testalkat, születés kori fejlettség), földrajzi környezet (éghajlat, ivóvíz, időjárás stb.), szociális környezet (családnagyság, szociális státusz, lakásviszonyok, mindennapi körülmények, táplálkozási szokások). (Farmosi, 2011)

„A KÖRNYEZET, AMELYBEN A GYERMEK NEVELKEDIK, EGY OLYAN ALAP, AMELY ELŐSEGÍTI VAGY FÉKEZI AZ ÖRÖKLÖTT TULAJDONSÁGOK KIFEJLŐDÉSÉT. MIVEL AZ EGYÉNT KÖRNYEZETÉBEN SZÁMOS HATÁS ÉRI, EZEK NEM KÜLÖNKÜLÖN, HANEM EGYÜTTESEN JUTNAK ÉRVÉNYRE. A KÖRNYEZETI HATÁS TEHÁT MINDIG KOMMULATÍV.” (Farmosi, 2011, p. 116)

5. A TESTVÉREK NEME, SZÁMA, HELYE A CSALÁDBAN ÉS EZEK SZEREPE A MOZGÁSFEJLŐDÉSBN

A család nagyságának, a testvérek születési sorrendének is szerepe van a mozgásfejlődésben. Lényeges a gyermek helye a családban, a testvérek száma és neme. Néhány vizsgálat szerint az elsőszülött gyermekek a korai életszakaszban motorikusan fejlettebbek, mint a fiatalabb testvéreik.

Ennek a magyarázata az, hogy az első gyermekkel az anya többet foglalkozik, mint a fiatalabb testvérekkel. A későbbi motoros fejlődés szempontjából azt figyelték meg, hogy az egyke gyermekek túlféltettek, jobban eltiltják őket a mozgásos tevékenységektől, ami a későbbiekben hátránnyá válhat. Az ifjúkorban végzett vizsgálatok szerint a születési sorrend és a motorikus, vagy sportteljesítmény összefüggésére vonatkozóan a később

születettek teljesítménye a jobb. Lényeges a testvérek neme is, mert ahol különböző neműek a testvérek, ott a motorikus magatartásában a fiatalabb testvér jobban hasonlít a másik nemre, mint amikor két egynemű testvéréről van szó. Vizsgálati eredmények támasztják alá azt is, hogy nagycsaládból kerülnek ki a jobb teljesítményűek, főleg sportteljesítmény tekintetében. (Farmosi, 2011)

6. A SZOCIÁLIS STÁTUSZ HATÁSAI A MOZGÁSFEJLŐDÉSRE

A szociális státusz is hatással van a mozgásfejlődésre. A különböző etnikai csoportok, társadalmi osztályok és különböző kultúrák gyermeknevelési szokásai eltérőek. Ennek meghatározója a család szociális helyzete, amelynek lényeges összetevői a szülők iskolázottsága, foglalkozása, az egy főre jutó jövedelem. Már nagyon sok tanulmányban vizsgálták a különböző társadalmi osztályokhoz való tartozás és a motorikus fejlődés összefüggését, de a kapott eredmények nem egységesek. Bayley és Jones szerint a szocioökonómiai státusz és az önálló járás bekövetkezésének ideje között nincs összefüggés. Prudham szerint viszont az alsóbb osztályok gyermekei előbb kezdenek el járni. Ezt azzal magyarázta, hogy ezek a gyermekek olyan légkörben nevelkednek, amely nagyobb szabadságot biztosít a motoros aktivitásnak, és több lehetőséget teremt nekik a mozgásra. Egy vizsgálat kimutatta, hogy a kedvezőtlenebb körülmények között élők a gyorsaságban és az állóképességben lekörözik a jobb körülmények között élőket, viszont az erőtesztekben és fürgeségben a jobb körülmények között élők nyertek. A koordinációs képességeket mérő tesztek eredményei azt mutatták, hogy a magasabb társadalmi osztályba tartozó gyermekek teljesítménye a jobb. Az apa foglalkozási státusza domináns tényező a motorikus teljesítmény szempontjából. A családnagyság és a születési sorrend elsősorban a szomatikus fejlettségben mutatkozik meg és így hat a mozgásfejlődésre. Egy óvodáskorú gyermekek vizsgálata szerint a család jövedelme alapján kialakított csoportok között a motorikus tulajdonságok között nincs jelentős eltérés. Eggert és Shuch szerint viszont jelentős különbség van az apa foglalkozási státusza szerint kialakított csoportok között, ami az erőben, az egyensúlyozásban és a vizuális-motoros tulajdonságokban mutatkozik meg. Seregi és munkatársai olyan óvodás gyermekeket vizsgáltak, akik egy része korábban otthon, másik része pedig bölcsődében nevelkedtek. Megállapításuk az volt, hogy az otthon nevelkedett gyermekek helyváltoztató mozgása fejlettebb, mint azoké, akik bölcsődében nevelkedtek. Ezt azzal magyarázták, hogy az otthoni környezet szabadabb és tágabb lehetőséget biztosít a mozgásra, mint a bölcsőde. A bölcsődések gyengébb teljesítményét okozhatta az is, hogy ők gyakrabban voltak betegek és így korlátozva voltak a mozgásfejlődésben. Ez a mozgásfejlődésben megfigyelt különbség kb. fél év alatt kiegyenlítődt. Idősebb gyermekek vizsgálatánál az az eredmény született, hogy a családi környezet csak kis mértékben befolyásolja a motorikus teljesítőképességet, mivel a teljesítmény szempontjából inkább az edzés a meghatározó. A család szociális szerkezete viszont minden csoportnál domináns tényező volt. A szülők iskolázottsága, életkora kis mértékben volt befolyásoló tényező. Összességében ezekből az adatokból lesűrhető

az, hogy a család szociális körülményei a gyermekkorban befolyásolják a gyermek magatartását, személyiségének fejlődését, motorikus képességeik fejlődését. A jobb szociális helyzet, a szülők magasabb iskolai végzettsége jobb nevelési helyzetet és szélesebb körű lehetőségeket teremtve fejti ki hatását a gyermek fejlődésére. (Farmosi, 2011)

7. URBANIZÁCIÓ ÉS DOMBORZAT HATÁSAI

Egyéb környezeti tényezők közé tartozik az urbanizáció és a domborzat. A vizsgálati eredmények szerint a városi gyermekek mozgáskészsége fejlettebb, mint a falusi gyermekeké. Szintén jobb a városi gyermekek koordinációs és kondicionális képességének színvonala. Állóképességben a vidékiek lekörözik a városiakat. Különböző vizsgálatok a Föld mágneses erőterének és az újszülöttek születési hosszának összefüggéseit vizsgálták: abban a periódusban, amelyben a mágneses erőter növekedett, az újszülöttek testhossza kisebb lett. Konkrét adat arról nincs, hogy ez közvetlenül befolyásolja-e a motorikus fejlődést. Egy hegyvidékiek és síkvidékiek összehasonlítását végző kutatásban megállapították, hogy a hegyvidéken élők nagyobb erővel rendelkeznek, ugrásteljesítményük és ügyességük is jobb. A síkvidékiek a gyorsaságban voltak jobbak. A dombvidékiek ezek között teljesítettek. (Farmosi, 2011)

8. KULTURÁLIS KÜLÖNBSÉGEK – KUTATÁS

Egy tanulmány a motorikus fejlődéssel kapcsolatos szülői hiedelmek kulturális különbségeit tárta fel Izraelben és Hollandiában. A kérdés az volt, hogy megkülönböztethető-e a két kulturális modell a csecsemők mozgásfejlődésének tekintetében. Kérdőívek segítségével 206 izraeli és 198 holland, 2-7 hónapos elsőszülött gyermek szüleinek meggyőződését elemezték. A hollandok nagyobb szerepet tulajdonítottak az érésnek, a gyerekek saját tempójának, mint a stimulációnak, ezzel szemben az izraeliek fontosnak tartották a mozgásfejlődés stimulálását. Az izraeliek konkrét tevékenységeket emeltek ki a mozgásfejlődés támogatásához, a hollandok általánosabbakat mondtak. A szülői hiedelmekkel kapcsolatban a kulturális háttér lényegesebb volt, mint a szülők iskolai végzettsége, életkora, a gyermekek születési súlya, neme. (Amerikai Pszichológiai Társaság, 2018)

9. HOGYAN SEGÍTHETI A KÖRNYEZET A GYERMEK HARMONIKUS MOZGÁSFEJLŐDÉSÉT?

A következőkben arról lesz szó, hogy mit tehet a környezet a gyermek mozgásfejlődésének elősegítése érdekében. Az első hónapokban a mozgásfejlődés szempontjából fontos a nem túl puha

matracú kiságy, vagy a rácsos hempergő. A háton fektetés előnye, hogy a csecsemő szabadabban mozoghat, könnyebben ismerkedhet a világgal, a csecsemő mozgásfejlődésének egyik fontos alapja a szabad mozgás. Ehhez stabil alapra, megfelelő térre és önálló gyakorlási lehetőségre van szüksége. 4-5 hónapos korban már nagyobb térre van szüksége, hogy felfedezze környezetét és gyakorolja a mozgást. Az első nagy változás a gyermek életében az önálló helyváltoztató mozgás (kúszás, mászás) megjelenése. Fontos, hogy biztosítva legyen számára a megfelelő tér, de emellett biztonságban is legyen. Fontos, hogy ne próbáljuk siettetni a gyermek mozgásfejlődését, mivel a saját tempóban és saját örömeire gyakorolt mozgások biztosítják majd a harmonikus mozgás alapjait. Legyen lehetőségük a gyermekjátékok mellett az egyéb tárgyakkal, háztartási eszközökkel való kísérletezésre is. A változatos környezet biztosítása fontos az önálló járás kezdetét követően. A finommozgások fejlődésével kapcsolódjon be a gyermek az öltözködésbe is. A családi minta meghatározó lesz a gyermek mozgáshoz való viszonyában, a keveset mozgó családok gyermekei kevesebb mozgásos élményben részesülnek. A gyermekek mozgásfejlődéséhez a hétköznapi életben adódó lehetőségek általában elegendőek. Óvodás korban nagyon fontos a szabadban töltött idő, a hagyományos gyerekjátékok (pl. fogócska, fáramászás) megtapasztalása, ezek elegendőek a megfelelő mozgáskoordináció és mozgáskultúra kialakulásához. (Danis & Farkas & Herczog & Szilvási, 2011)

10. A PEDAGÓGUS SZEREPE

A pedagógiai tevékenység legfontosabb feladatai közé tartozik többek között a gyermekek szomatikus tulajdonságainak, funkcióinak folyamatos fejlesztése. A tudatos fejlesztés fő mozgatórugója a gyermek rendszeres mozgásos tevékenysége, később fizikai aktivitása. A mozgásos tevékenységek folyamatos alkalmazása biztosítja a képességek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését. A feladatok megvalósításában fontos szerepe van a motorikus képességeknek. Ezek a képességek adják a sportok, mozgásos cselekvések megtanulásának, elvégzésének feltételeit. A hiányos motorikus képességek korlátozzák, gátolják a mozgások, mozgásos cselekvések számát, minőségét. A mozgástanulás nem nélkülözheti a megfelelő motorikus képességszintet. A mozgásos folyamatok közben ezek a képességek is fejlődnek, így az egyén minél nehezebb feladatok elvégzésére lesz képes, valamint ügyesedik az addig gyakorolt mozgásos tevékenységekben. (Király & Szakály, 2011) A pedagógusoknak a tervezésüknél ezeket figyelembe kell venni. Észre kell venniük az egyes gyermekek elmaradásait, motoros képességeik aktuális szintjét. A cél, hogy minden gyermek a saját adottságai szerint, a saját fejlettségi szintjéhez képest fejlődjön, javuljon mozgása.

11. ÖSSZEGZÉS

Összességében a gyermekek mozgásfejlődését nagy mértékben befolyásolják a környezeti tényezők. Ezt támasztja alá több kutatás, vizsgálat is. A legfontosabb tényezők a táplálkozás sajátossá-

gai, az életmód, a földrajzi környezet, a szociális környezet (a család szociális és gazdasági helyzete, etnikum, a család nagysága, a testvérek születési sorrendje stb.), nevelési-gondozási szokások és körülmények. Az ingergazdag környezetben harmonikusabban fejlődhet a gyermekek mozgása. A megkésett vagy eltérő mozgásfejlődés oka a környezeti tényezőkből is fakadhat. Fontos szerepe van a kisgyermekkorú mozgásfejlődés elősegítésében a szülőknek és később a pedagógusoknak is.

IRODALMAK, FORRÁSOK:

- DANIS I. & FARKAS M. & HERCZOG M. & SZILVÁSI L. (2011). A KORAGYERMEKKORI FEJLŐDÉS TERMÉSZETE – FEJLŐDÉSI LÉPÉSEK ÉS KIHÍVÁSOK. NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET.
 - FARMOSI I. (2011). MOZGÁSFEJLŐDÉS. DIALÓG CAMPUS KIADÓ.
 - KIRÁLY T. & SZAKÁLY Zs. (2011). MOZGÁSFEJLŐDÉS ÉS A MOTORIKUS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE GYERMEKKORBAN. DIALÓG CAMPUS KIADÓ.
 - VASS Z. (2020). MOZGÁSFEJLŐDÉS, MOZGÁSTANULÁS, MOZGÁSTANÍTÁS. MAGYAR DIÁKSPORT SZÖVETSÉG.
 - AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION: CROSS-CULTURAL DIFFERENCES IN PARENTAL BELIEFS ABOUT INFANT MOTOR DEVELOPMENT: A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE REPORT OF MIDDLE-CLASS ISRAELI AND DUTCH PARENTS.
[HTTPS://ERIC.ED.GOV/?Q=MOTOR+DEVELOPMENT&ID=EJ1179886](https://eric.ed.gov/?q=motor+development&id=EJ1179886)
- LETÖLTVE: 2021. 12. 09.

Ember-kép

A mai kor fonója

FADGYAS ÉVA

Annyi mindenre lehet gombot varrni. Párnára, ingre, kardigánra. Aztán ott vannak a díszgombok is. Meg a kerekecske gombocskák.

Amikor vonzó, hívogató nevet kerestem a kézimunka szakkörnek, adódott a gondolat.

Egy gomb sok réteget összefoghat.

Él bennem egy kép, mely arra épít, hogy mai gondolatmenetünk szerint több kompetenciát egyszerre megmozgasson, életre keltsen. Ha konyhanyelven fogalmazok, legyen meg a szakkörön belül az a „jóérzés”, mely idevonzza a gyerekeket, foglalkoztatja őket.

Jelenleg 25 fős létszámmal működünk a Komlói Kodály iskolában, több gyerek annyira kedveli, hogy folyóson, más tanórákon adom meg az instrukciókat, és otthon dolgoznak, vagyis ők a levelezős gombocskások. Heti 4 tanórát szánunk a szakkörre, hiszen fontos volt a tervezésnél, hogy kellő idő jusson minden tanulóra. Erre az iskolavezetéstől meg is kaptam a kellő támogatást.

Először is egy éves projektre volt szükség. Ez idén a fonalgrafika varrását jelenti, melynek végső célja városi kiállítás lesz a Komlói Közösségek Házában, illetve megmutatjuk munkáinkat több intézményben is. A célunk magasra rakta a mércét, de egyben hajtóerőnk is lett. Közben egy régi idézet járt a fejemben, Makarenkótól: „Követelek tőled, mert tisztellek”.

Gondolatát már valamikor régebben életre kel tettem, amikor halmozottan sérült emberekkel foglalkoztam, akikkel eladható, a piacon versenyképes munkadarabokat készítettünk.

Itt a szakkörön különösen nagy kihívásnak bizonyult ez a vállalás, hiszen új tagokkal is bővült a létszám, és a technikát egyáltalán nem ismerik a gyerekek.

Közben derült ki számomra, hogy az ügyes kezű, több éve járó diákok mellé, akiknek ez a szakkör a tehetséggondozást is jelenti, több olyan gyermeket is írtak be, akiknek nincs kézügyességük, rálátásuk. A szülők úgy gondolkodtak, hogy jót fog tenni nekik. Abszolút fejlesztéssel kellett szembenéznem. A Gombocska népszerű a városban is, hiszen az elmúlt években a maszk és a „nemkellzacskó” varrása meghozta az ismertséget.

Az első nagy lépésünk volt, hogy szívformákat varrjanak a gyerekek. Átlássák a technikát, tudjanak tűbe befűzni, elkezdni és befejezni a szálakat. Komoly gondot okozott az első lépés, itt szembesültem azzal, hogy nem fogtak még a kezükbe tűt. A szállal nem találtak bele a tű fokába, a cérna összegabalyodott. Az, ami nálam ösztönös, hogy benedvesítem a szál végét vagy egyenesre vágom, hogy a tű és a cérna varrásra kész állapotba kerüljön, nehezen ment. Sok átsóhajtott órát vettem igénybe. Hagytam a küzdelmet a gyerekekre, közben biztattam őket, hogy sikerül, hogy szép munkák születnek a „küzdelemből”. Így lett. És vannak azok a született tehetségek, akik egyszerűen elkezdnek alkotni...

Egy kis kitérő: a készségi tárgyaknál tapasztalom, hogy munkatársaimmal együtt teljesítjük azt az igényt, hogy egy-egy tanórán sikerélményhez juttatjuk a gyerekeket. Látom, hogy viszik haza a szebbnél szebb produktumot, mindig az aktuális ünnepkörnek megfelelően. A tervezés, az előkészület a tanító feladata marad, a kreativitás lehetősége is.

A szakkör egyik célja a tanulók szakasos bevonása a tervezésbe, az alkotásba. Először a színt választhatják ki, majd a formákat, később saját tervezés szerint is haladhatnak. Karácsony táján, egyre több otthon elkészült alkotást láttam, a gyerekek is jelezik, hogy elővették a tűt és megvarrták az elszakadt ruhájukat, vagy hasonló munkát készítettek otthon is.

Ahogy haladunk az idővel, kevés instrukcióval, egyre több önálló mozdulattal tevékenykedünk. Mindig átbeszéljük, mi az a mozdulat amitől igényesebb lesz a munkájuk. Mivel már nem kell annyira összpontosítani, egyre többet lehet beszélgetni, iskoláról, kapcsolatokról, élményekről, helyzetekről. Sokszor azt tapasztalom, hogy állva varrnak a tanulók, és beszélgetnek, nevetnek, a

másodikos megismeri a harmadikos és a negyedikes társát. Érkezik egy történet, mindig lehet folytatni, nagy nevetések kísérik a munkát. Aki elakad, odalép hozzám, félszóval is rendbe tesszük.

Nem szeretnék nagy szavakkal dobálózni, a kompetenciák szakszavaival leteríteni ezt az egész tevékenységet, amely egy álom megvalósulása. Benne pedig tökéletes harmóniában van a tervezés, a tanulás, az alkotás, a cél elérése, és nem utolsó sorban egy közösségi hely kialakulása. Ez elégedettséggel tölt el, én is ugyanolyan izgatottan várom ezeket a délutánokat, a mai kor fonóját: „a gombocska” szakkört, mint a gyerekek.

A terv szerint, gyermeknap körül kerül sor a városi kiállításra, és remélem más iskolákban is láthatóak lesznek alsós gyerekeink munkái.

Ez felteszi a toronyra a gombot.

Gyertek, nézzétek meg, kapjatok kedvet a varráshoz!

*Egy iskolai egészségvédelmi program első sikereij
Tegyünk együtt a tanulók körében növekvő mértékű szénsavas üdítő
és energiatital-fogyasztás ellen!*

ORMÁNDLAKY DALMA

AZ EGÉSZSÉGÜGYI VILÁGSZERVEZET ADATAI SZERINT HAZÁNKBAN A 11-15 ÉVES KORÚ GYERMEKEK KÖZÜL MINDEN ÖTÖDIK NAPI RENDSZERESSÉGGEL FOGYASZT SZÉNSAVAS ÜDÍTŐITALT . AZ EURÓPAI UNIÓ MEGBÍZÁSÁBÓL VÉGZETT KORÁBBI KUTATÁS EREDMÉNYEI FELHÍVJÁK A FIGYELMET ARRRA A VESZÉLYRE, HOGY A MAGYARORSZÁGI 10-18 ÉVES KORCSOPORTBA TARTOZÓ FIATALOK 78%-A FOGYASZTOTT A KÉRDEZÉST MEGELŐZŐ EGY ÉVBEN LEGALÁBB EGY ALKALOMMAL ENERGIATITALT. A STATISZTIKAI ADATOK MELLETT AZ ISKOLÁNK PEDAGÓGUSAI SZEMÉLYESEN IS AZT TAPASZTALJÁK, HOGY A TANULÓINK KÖZÜL IS EGYRE TÖBBEN ÉS EGYRE FIATALABB ÉLETKORTÓL KEZDVE ISZNAK NAP MINT NAP MIND SZÉNSAVAS ÜDÍTŐT, MIND ENERGIATITALT. E TERMÉKEK RENDSZERES FOGYASZTÁSA JELENTŐSEN NÖVELI AZ ELHÍZÁS, A FOGSZUVASODÁS, A CSONTRENDSZER KALCIUM HIÁNYÁNAK VESZÉLYÉT; FOKOZZA A MAGAS VÉRNYOMÁST, VALAMINT A SZÍV- ÉS ÉRRENDSZERI PROBLÉMÁK KIALAKULÁSÁNAK KOCKÁZATÁT; TOVÁBBÁ HIPERAKTIVITÁST ÉS EGYÉB VISELKEDÉSPROBLÉMÁKAT OKOZHAT. AZ ÜDÍTŐ- ÉS ENERGIATITALOK FOGYASZTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ EGÉSZSÉGGOCKÁZATOK UGYANAKKOR CÉLZOTT EGÉSZSÉGVÉDELMI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI BEAVATKOZÁSOKKAL JELENTŐSEN CSÖKKENTHETŐK.

Iskolánk a Pécsi Egyházmegye támogatásával, az ELTE Társadalomtudományi Karának Közgazdaságtudományi Intézetével, valamint a PTE Általános Orvostudományi Karának Orvosi Népegészségtani Intézetével közösen olyan iskolai egészségvédelmi programot indított el, amely egyrészt a tanulókkal megismerteti az üdítőitalok és energiatitalok fogyasztásával kapcsolatos veszélyeket, másrészt az egészséges életmód kialakításához nyújt segítséget. Az iskolai egészségvédelmi programunk kidolgozásának előkészítéseként a 3-8. évfolyamos tanulók körében kérdőíves kutatást végeztünk. A kérdőívek kitöltésére 2021. decemberében és 2022. januárjában került sor. Az adatgyűjtés célja a gyerekek jelenlegi üdítőital- és energiatital-fogyasztási szokásaiknak megismerése, a fogyasztás okainak azonosítása, továbbá ezen italok fogyasztásának veszélyeivel kapcsolatos ismeretek feltérképezése volt.

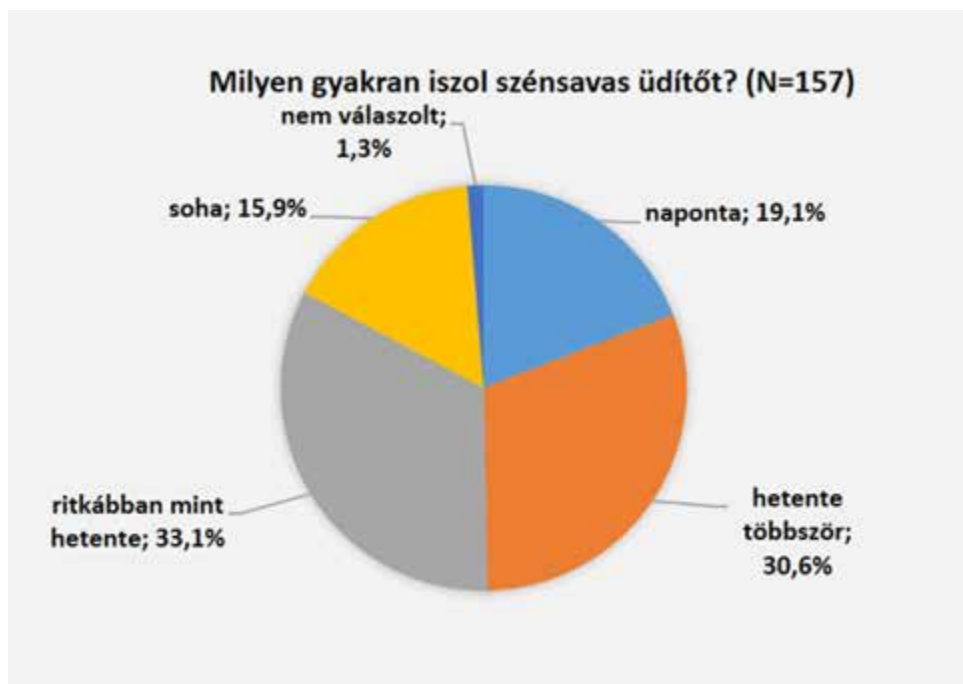
A kérdőíves adatgyűjtésben a 3-8. évfolyamokon tanuló diákok 89,2%-a, össze-

sen 157 fő vett részt. Ily módon a lekérdezés szinte teljes körűnek tekinthető, ezáltal az adatok alapján megfogalmazható megállapítások a vizsgált tanulóközösség egészére érvényesek lehetnek. A tanulók a felmérésben önkéntesen és kizárólag előzetes szülői beleegyezés után vettek részt. A kérdőívet a tanulók önállóan töltötték ki, egyrészt papír alapú (3-4. évfolyamok), másrészt online (5-8. évfolyamok) formában. A kutatás során elősorban zárt, főként skála-típusú kérdéseket alkalmaztunk.

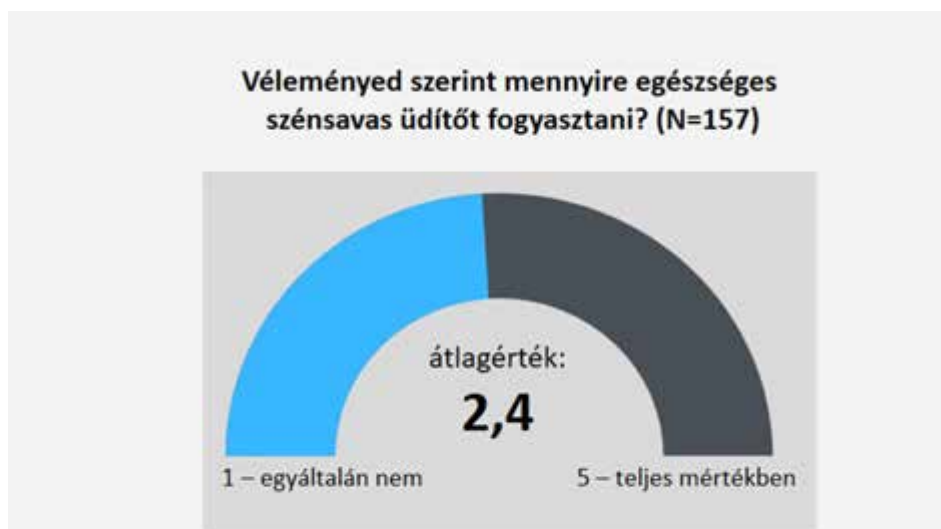
A vélemények minél átfogóbb megismerése érdekében a kérdőíves adatgyűjtés mellett a csoportos közösségi modellalkotás módszerét is alkalmaztuk. Ez a módszer strukturált kiscsoportos műhelyfoglalkozások keretében biztosított lehetőséget a fogyasztás okaival, motivációival kapcsolatos személyes vélemények megismerésére. A csoportos közösségi modellalkotásban iskolánk tanulói mellett az osztályfőnökök, valamint a szülői szervezet képviselői is részt vettek. Így ezen adatgyűjtési folyamatban összesen 18 tanuló (osztályonként 2-2 fő), 13 osztályfőnök és 9 szülő működött közre.

A SZÉNSAVAS ÜDÍTŐK ÉS ENERGIÁITALOK FOGYASZTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ADATGYŰJTÉS EREDMÉNYEI

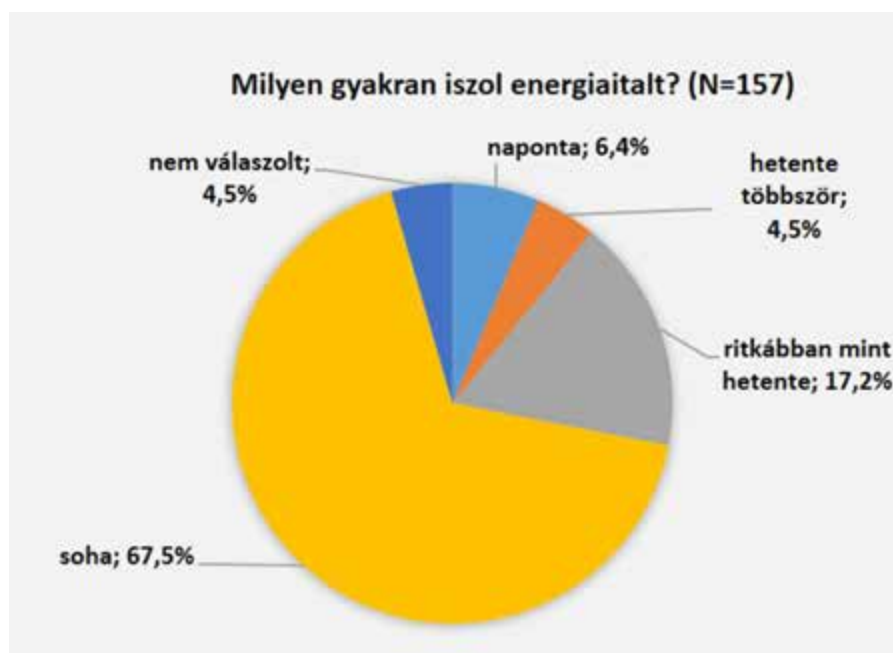
Az adatgyűjtés eredményei alátámasztották, hogy a szénsavas üdítők és az energiatalok fogyasztásával kapcsolatos egészségvédelmi beavatkozások iskolánkban is indokoltak. A kérdőív eredményei alapján megállapítható, hogy a tanulók fele naponta, vagy hetente többször fogyaszt szénsavas üdítőt (1. diagram).

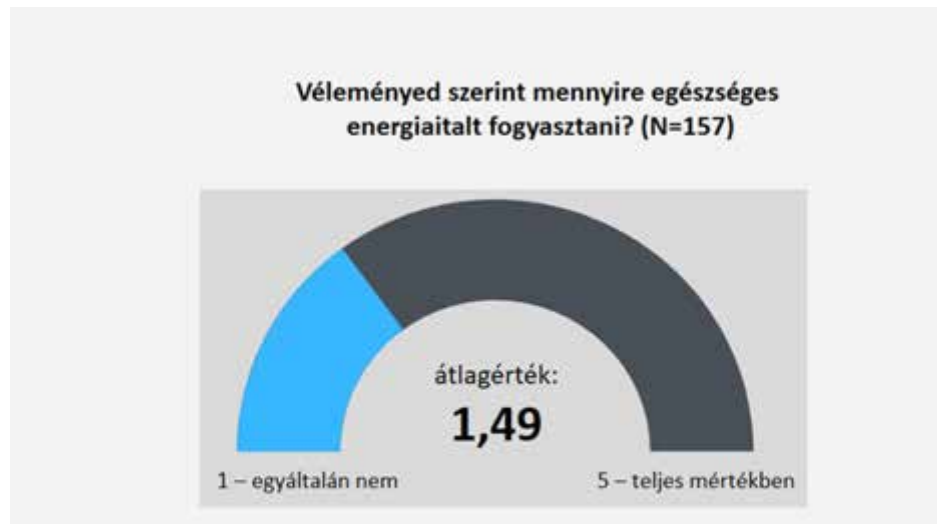
A kutatás során a tanulók a szénsavas üdítők fogyasztásának egészségre gyakorolt hatását is értékelték. Egy ötfokozatú skálán jelölhették, hogy milyen mértékben tartják egészségesnek az üdítőitalok fogyasztását: a skála 1-es értéke az „egyáltalán nem egészséges”, míg az 5-ös értéke a „teljes mértékben egészséges” véleményt jelezte (2. diagram).

Az értékelések átlaga alapján az állapítható meg, hogy tanulók a szénsavas üdítők fogyasztását az egészségükre inkább veszélyt jelentő, mintsem egészséges hatásúnak tekintik. Az energiailal-fogyasztást tekintve az állapítható meg, hogy a vizsgált tanulói csoport több mint negyede (28,1%) fogyaszt valamilyen rendszerességgel energiailalt (3. diagram).

Az energiatital-fogyasztás egészségre gyakorolt hatását a tanulók szintén egy ötfokozatú skálán értékelték, ahol a skála értékeinek jelentése a szénsavas üdítőfogyasztással kapcsolatos kérdésnél használtakkal megegyezett. A tanulók megítélése szerint az energiatital-fogyasztás egyértelműen egészségtelen (4. diagram), ugyanakkor mégis jelentős számú tanuló fogyasztja.

A tanulók fogyasztási szokásainak és a fogyasztással kapcsolatos véleményeinek további részletes elemzése a kutatócsoport által a közeljövőben publikálásra kerülő közleményben lesz elérhető. Mindazonáltal a fenti eredmények is egyértelműsítik azt, hogy a szénsavas üdítők és energiatitalok fogyasztásával kapcsolatos iskolai egészségvédelmi program elindítása messzemenően indokolt.

AZ ELSŐ TAVASZI VÍZKIHÍVÁS

A szénsavas üdítő-; és energiatital-fogyasztás csökkentése érdekében az iskolai egészségvédelmi programunk célja a tanulók és családjaik körében az egészségtudatos életvitel kialakítása. A program első elemeként 2022. március 16. és 31. között megszerveztük az Első Tavaszi Vízkihívást. E program keretében mind tanulóink, mind dolgozóink körében a rendszeres és megfelelő mértékű vízfogyasztás előnyeire és az üdítő-; és energiatital-fogyasztás alternatívájának előnyeire hívtuk fel a figyelmet.

Az intézmény területén kihelyezésre került négy ásványvízadagoló készülék. Ez a programelem azt a célt szolgálja, hogy a tanulók és az iskola dolgozói számára az ingyenes és higiénikus vízvétel lehetőségét biztosítsuk. A vízadagolók használatának – és egyben a vízfogyasztás – ösztönzésének érdekében engedélyeztük a tanórák közbeni vízfogyasztást. Ez a pedagógusok számára is lehetőséget teremt, hogy „jó példával járjanak elől” és folyamatosan motiválják a tanulókat a személyes elköteleződésük kinyilvánításával. E döntés háttérében többek között az adatgyűjtés azon eredménye áll, miszerint a tanulók számára a szénsavas üdítő-; és energiatital-fogyasztás egyik legerő-

sebb motivációja az influenzaszerek és más személyes példaadó személyek viselkedése. Megfogalmazásra került továbbá az is, hogy a leginkább eredményes „ellenhatás” a személyes pozitív példamutatás lehet. Ily módon a pedagógus az óra közbeni vízivással példaadó, véleményformáló személyként is részt vesz a tanulók gondolkodás- és viselkedésformálásában, továbbá a saját egészségének megőrzéséért is tesz.

A vízkihíváshoz való csatlakozás felhívására gyerekek, szülők, családok, tanulói és baráti csoportok jelentkezhettek. Az iskolában elhelyezett és elektronikus úton közzétett plakátok segítségével adtuk közre a kihívásban való részvétel jelentkezés feltételeit.

A következő plakát buzdította a tanulókat:

VÍZKIHÍVÁS

Szénsavas üdítő, energiatital, tea, vagy kávé helyett igyál VIZET!

Teljesítsd az Első Tavaszi Vízkihívást, és legyél részese annak az élménynek, hogy 15 napig minden ivás után egészségesebb leszel!

2022. március 16-31.

Regisztráció:

A kihívásban való részvételhez küldj egy szelfit vagy fényképet, amint éppen vizet iszol.
Emailcím: vizkihivas@komlokodaly.hu

Ha barátaiddal, szüleiddel vesztek részt a kihívásban, csináljatok közös szelfit, és azt küldjétek el!

Minden regisztráló egy palack ásványvizet kap ajándékba, amely palackot az iskolában kihelyezett ásványvíz-adagolókból bármikor újra megtölthetsz.

Szólj a kihívásról a barátaidnak, és biztassátok egymást!
Vedd rá a vízivásra a szüleidet is, és csináljatok végig együtt a kihívást!

A kihívás közben oszd meg az élményeidet: vezess naplót, írj naponta egy FB posztot, tölts fel egy képet az Instára, hogy hogyan érzed magad cukros üdítő vagy energiatital nélkül.

Igyunk vizet az egészségünkért!

A regisztrációt követően minden résztvevő egy palack sportkupakos ásványvizet kapott ajándékba, ezt a palackot az iskolában kihelyezett ásványvíz-adagolókból bármikor újra megtölthették. A felhívás mellett egy másik plakát ismertette azokat az érveket, amelyek a vízfogyasztás előnyeit hangsúlyozták, a következők szerint:

Első Tavaszi Vízkihívás

Miért jó Neked, ha csatlakozol a kihíváshoz?

A víz fogyasztása sok előnnyel jár, mivel a víz

- nem tartalmaz az egészségedet veszélyeztető anyagokat
- serkenti az emésztésed
- segíti a káros anyagok távozását a szervezetedből
- erősíti az betegségekkel szembeni ellenállóképességed
- aktívabbnak és energikusabbnak érzed magad tőle
- támogatja az agyműködést, kevésbé fárad el a figyelmed napközben
- javul az állóképességed és izmaid is jobban teljesítenek

A kihíváshoz 4 dologra figyelj!

Kizárólag vizet fogyassz, ha szomjas vagy!

Legalább 2 litert igyál naponta!

Szörpöt vagy egyéb cukros ízesítőt ne tegyél a vízbe!

Minden este alaposan mosd ki a vizespalackot vagy a kulacsot,
amiből napközben a vizet ittrad!

Igyunk vizet az egészségünkért!

A kihívásban az iskola tanulóinak több, mint negyed része (78 fő), valamint számos pedagógus és technikai dolgozó vett részt. A visszajelzések szerint örömteli és eredményes programként zárult az első vízkihívás, amely sokak számára a mindennapok részévé tette a vízfogyasztást. Mindezt a vízadagolók folyamatosan növekvő igénybevétele azóta is bizonyít.

A szénsavas üdítő-; és energiaital-fogyasztás csökkentését célzó programjaink tovább folytatódnak, amelyek eredményeiről a jövőben is beszámolunk.

TÁMOGATÓ, ETIKAI ENGEDÉLY

A kutatás a Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Dr. Szolcsányi János Kutatási Alap támogatásával valósult meg.

A kutatás lefolytatását az Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásetikai Bizottsága a IV/6933-1/2021/EKU ügyiratszámmal ellátott határozatában engedélyezte.

Irodalom:

WHO (2020) SPOTLIGHT ON ADOLESCENT HEALTH AND WELL-BEING. FINDINGS FROM THE 2017/2018 HEALTH BEHAVIOUR IN SCHOOL-AGED CHILDREN (HBSC) SURVEY IN EUROPE AND CANADA. INTERNATIONAL REPORT. WHO REGIONAL OFFICE FOR EUROPE, COPENHAGEN, DENMARK

ZUCCONI S., VOLPATO C., ADINOLFI F., GANDINI E., GENTILE E., LOI A., FIORITI L.; "GATHERING CONSUMPTION DATA ON SPECIFIC CONSUMER GROUPS OF ENERGY DRINKS". SUPPORTING PUBLICATIONS 2013: EN-394. [190 PP.]. AVAILABLE ONLINE: [HTTPS://EFSA.ONLINELIBRARY.WILEY.COM/DOI/EPDF/10.2903/SP.EFSA.2013.EN-394](https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/sp.efsa.2013.en-394) (ELÉRVE: 2022/03/28)

EHLERS, A ET AL. (2019) RISK ASSESSMENT OF ENERGY DRINKS WITH FOCUS ON CARDIOVASCULAR PARAMETERS AND ENERGY DRINK CONSUMPTION IN EUROPE. FOOD AND CHEMICAL TOXICOLOGY 130 109-12. [HTTPS://DOI.ORG/10.1016/J.FCT.2019.05.028](https://doi.org/10.1016/j.fct.2019.05.028) (ELÉRVE: 2022/03/28)

BLEICH, S. N., VERCAMMEN, K. A. (2018) THE NEGATIVE IMPACT OF SUGAR-SWEETENED BEVERAGES ON CHILDREN'S HEALTH: AN UPDATE OF THE LITERATURE. BMC OBES (5) 6. [HTTPS://DOI.ORG/10.1186/S40608-017-0178-9](https://doi.org/10.1186/s40608-017-0178-9) (ELÉRVE: 2022/03/28)

Hallgatóinkról szerzett tapasztalataink

SCHALPHA ANETT

Tagintézményünket, ha a 2016 szeptemberétől kezdődő időszakot tekintjük, egyre több óvodapedagógus hallgató keresi meg azzal a szándékkal, hogy gyakorlati idejüket itt tölthessék.

Nagy örömmel fogadtuk és fogadjuk a hallgatókat, hisz számunkra is folyamatos szakmai megújulást jelent az, hogy a modern irányzatok mellett a hagyományos óvodapedagógia értékeit átadhatjuk, megtaníthatjuk a leendő óvodapedagógusoknak akár a német nemzetiség nyelvén is. Külön öröm számomra, hogy német nemzetiségi óvodapedagógusok is szívesen választják gyakorlati helyüknek majd munkahelyüknek is óvodánkat.

2019-ben pályáztuk meg a PTE partnerintézménye címet, amelyet/amit sikeresen elnyert tagintézményünk. Ennek a pályázatnak a célja a PTE Partnerintézményi hálózat bővítése, olyan újabb köznevelési intézmények bevonása a hálózatba, amely intézmények elkötelezettek a pedagógusjelöltek szakmai fejlődésének támogatásában, mentorpedagógusai pedig elhivatottak a hallgatók felkészítésében.

Az elnyert cím 2020. január 1-től határozatlan időtartamra, a partnerintézményekkel, ill. a mentorpedagógusokkal szemben támasztott követelmények fennállásának ill. teljesülésének idejére szól, és az intézményt feljogosítja a cím elnyerését igazoló, az egyetem által adományozott tábla használatára, a táblának az intézmény falán való elhelyezésére, weblapon történő megjelenítésére.

A gyakorlatvezető mentorpedagógus számára a következő kritériumokat fogalmazták meg:

- a hallgató gyakorlatával összefüggő minden nevelési, oktatási tevékenység koordinálója, a hallgatói egyéni fejlődési terv megvalósításának szakmai támogatója
- képes irányítani a gyakorlati képzésében a hallgatók szakmai munkáját
- támogatja a pedagógusjelöltet a tanítás tervezésében, látogatja a jelölt óráit, alkalmat ad az önreflexióra, a fejlesztő értékelés elveinek megfelelően bátorítja a jelöltet, kiemeli erőnyeit és tanácsot ad a tapasztalt hiányosságok korrekációjához
- szakmailag, módszertanilag jól felkészült, pedagógus kompetenciáit folyamatosan fejleszti és legjobb tudása szerint eredményesen alkalmazza tanítványai körében a tantermi gyakorlatban
- segíti a hallgató egyéni fejlesztési tervének kidolgozását, a hallgató kompetencia térképének pontosítását
- az intézménye szakmai fejlesztésének aktív résztvevője
- a gyakorlat végén rövid jellemzést, értékelést ad a hallgató és a gyakorlatvezető oktató részére

Már a pályázat beadása előtt beiskoláztuk egy kolléganőnket a BME mentorképző szakvizsgás képzésére, melynek hasznát a mai napig élvezzük, és emellett a pályázati kiírásnak is megtudtuk felelni. E képzés során nem csak elméletben, hanem gyakorlatban is elsajátította a mentorálás alapjait, illetve megismerte a mentor program egymásra épülésének módját. A partner intézményi pályázat beadása előtt is volt már több hallgatónk, de a pályázat elnyerése után még több felsőoktatási intézménnyel kerültünk kapcsolatba.

Elsőként a *PTE Kultúratudományi Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar* (Szekszárd) óvodapedagógus hallgatói látogatták óvodánkat.

A hallgatók felkészültsége megalapozott volt, látszott, hogy módszertani, elméleti felkészültségük naprakész, modern pedagógiai elméletek és irányzatok mellett az Óvodai nevelés országos alapprogramja által előírt és elvárt értékeken és elveken nyugszik. A jövőbe mutató kutatások mellett is elkötelezte magát az egyetemi kar, melyben egy közös Európa több egyetemét is érintő projektben a hallgatóink és későbbi munkatársaink is részt vettek, német nyelven. Ebben a

projektben, melybe a hallgatóink/munkatársaink által kerültünk be, kiemelten a pedagógusok kommunikációs szintjét mérték és hasonlították össze. Mindemellett a gyerekek közti munkájukon (a csoportban végzett munkájuk során), illetve a foglalkozásterveiken a gyakorló óvoda óvodapedagógusainak hozzáértő, segítő munkája is kiviláglott.

A foglalkozástervek, melyeket a hallgatók önállóan készítettek az óvodánkban folytatott óvodai gyakorlatuk alatt, csak kis mértékben szorultak korrekcióra vagy alaposabb átgondolásra. A német nemzetiségi óvodapedagógusok esetében feltétlenül kell még szólnom a nyelvi felkészültségről is. A német nyelvet nem erőltetetten használták a hallgatók, hanem természetes volt számukra annak használata az óvodai élethelyzetekben. A mondókák, dalok, mesék tervezése során arra kellett csak a hangsúlyt fektetnünk, hogy inkább a helyi gyűjtésű táncokat, mondókákat részesítsük előnyben. E törekvésünk áthatja az óvodai német nemzetiségi nevelésünket is, csakúgy, mint a magyar nyelvű nevelést és mondóka, vers, dal és tánc anyagot, így a hallgatóktól is azt vártuk, hogy elsősorban „tisza forrásból” merítsenek tervezésük során.

Óvodánk természetes közege a hagyományápolásnak, hagyományőrzésnek. Nevelőmunkánkba beépítjük mindazon értékeket a néphagyományokból, amelyek megfelelnek gyermekeink életkori sajátosságainak, tehát gyermekközelségbe vihetőek. Tovább éltetjük a népi kultúrát, megmutatva annak szépségét, tisztaságát, egyszerűségét. Óvodapedagógusaink ismerik a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasak a kézművességben, a népi kismesterségeket jól ismerik, a tárgyalakítás egyszerű, népi eredetű technikáit tudják, gyakorlatban alkalmazzák, az átörökített szokásokat, tradíciókat tiszteletben tartják.

A *Szent István Egyetem Kaposvári Campus Pedagógiai Karának* óvodapedagógus hallgatóit a partnerintézményi cím elnyerés után fogadtuk.

Mint ahogy az élet minden területén e tekintetben is különbség mutatkozott az egyes felsőoktatási intézményekből jött hallgatók tekintetében, hogy elméleti felkészültségük megalapozása során az egyes egyetemek mely pedagógiai irányzatokat, módszertani lehetőségeket tekintik fontosnak, követendőnek. Eltérnek az egyes gyakorló óvodákban elvártak is egymástól, így ez is nagy mértékben befolyásolja a hallgatók felkészültségét.

A hallgatókat a foglalkozástervek alaposabb, átgondoltabb előkészítésére kellett motiválnunk, és a pontosabb szakkifejezés használatra. Több időt szántunk a csoporton belüli hospitálásra és annak megbeszélésére, a naponta ismétlődő pedagógiai folyamatok elemzésére, hogy azok ismétlődése miért fontos a gyermekek számára. Egyes módszerek milyen irányba segítik a gyermekek

fejlődését, Törekszünk óvodánkban arra, hogy a gyerekek minél teljesebb iskolaérettségre tegyenek szert és ennek az is szegmense, hogy önállóságuk minél teljesebb legyen. Nem csak életkoronként, hanem elsősorban képességeik és érettségük alapján differenciáljuk a gyerekeket.

A harmadik egyetemi kar, akiknek német nemzetiségi hallgatója felkereste óvodánkat az *Eötvös József Főiskola* (Baja). A német nemzetiségi nevelés tekintetében kiemelkedő megalapozottságú hallgatóval találkoztunk. A német nemzetiségi nevelésben a dalok, táncok, versek, mondókák mellett nagy elméleti tudással rendelkezett a néphagyományok, népszokások és azok átörökítésének módjában. Jártas volt továbbá a viseletek elkészítésének, felöltésének, a hagyományos ételek, munkatevékenységek, ünnepkörökhöz kapcsolódó egyéb sváb népszokások gyermekközelségbe vitelének módjaiban.

A 4-6-8 hetes (főiskolája válogatja, hogy hány hetes) „nagy” gyakorlatot záró foglalkozás követte minden esetben. A záró foglalkozások tevékenységterületeit a főiskolák határozták meg a konkrét foglalkozások tartalmát pedig a hallgatókkal egyeztetjük: a csoportokon belüli adott témákba kellett bekapcsolódniuk.

A foglalkozásterveket előre elkészítették, hogy az esetleges javításokat, módosítási javaslatokat meg tudjuk tenni. Minden esetben bizottság előtt zajlott a foglalkozás magyar és/vagy német nyelven, a mentor óvodapedagógus, a tagintézmény-vezető és még egy óvodapedagógus bevonásával. Itt nem csak az aznapi foglalkozást értékeltük, hanem a teljes gyakorlati időszakra is reflektáltunk.

A hallgatók nagy többsége sikeresen végezte munkáját, de természetesen akadt olyan is, aki nem vette komolyan a jelzéseinket, javaslatainkat, és nem sikerült úgy a záró foglalkozása, ahogy szeretne volna.

A hallgatók felkészültsége a legtöbb esetben nagyon mély szakmai, módszertani megalapozottságot mutatott. Ezt kellett nekünk még bővítenünk és még inkább kiteljesítenünk oly módon, hogy a mindennapi életben, a gyermekcsoportokban is használható, módszertani bázissá váljon a hallgatók számára, a német nemzetiségi nevelés kapcsán pedig a bátor, biztos nyelvtudás mellett bátor, biztos nyelvhasználat is megvalósuljon.

Sok pozitív megerősítés mellett a lehetőségeikre is felhívtuk a hallgatók figyelmét, hogy arra is építhessenek a jövőben. Nagy elismerés számomra, hogy többen a hallgatóink közül óvodánkat választották munkahelyüknek.

A folyamatos hallgatói utánpótlást szeretnénk megvalósítani, ezért jó kapcsolatot ápolunk a fent nevezett főiskolai karokkal, remélve, hogy a továbbiakban is számíthatunk arra, hogy hallgatóikat hozzánk irányítják.

IRODALOM:

SZENT BERNADETT ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA (2020. SZEPTEMBER 01.)

ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA - 363/2012. (XII. 17.) KORM. RENDELET

Főszerkesztő: Bertáné Hargitai Margaréta
Szerkesztő: Helstáb Ákos
Olvasószerkesztők: Antal Emília, Berta Anna Gyöngy, Fodor Gabriella
Csiszárík Katalin, Kísdi Nóra, Kirsch Veronika
Köpeczei Csenge, Soós Enikő, Szabóné Kovács Andrea
Szerkesztőbizottság: Horváth-Baán Anikó, Sümegi József, Tóth László, Tóth Lászlóné
Szerkesztőség: 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Email: figyeljram@pecs.egyhazmegye.hu
Kiadó: Pécsi Egyházmegye 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Kiadásért felelős személy: Bertáné Hargitai Margaréta
Fotók: Pixabay, szerzők
Képek:
HU ISSN 24985503

